

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв
Кафедра духових та ударних інструментів

На правах рукопису

СТОЛЯР ВАСИЛЬ АНАТОЛІЙОВИЧ

УДК 780.8:780.62/.63(477.81

**УДАРНІ ІНСТРУМЕНТИ В
КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРІ РІВНЕНЩИНИ**

Магістерська робота
зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Науковий керівник:
заслужений діяч мистецтв України,
кандидат педагогічних наук, професор
Цюлюпа Степан Данилович

Рівне-2022

Столяр В. А. Ударні інструменти в культурно-мистецькому просторі Рівненщини: дипломна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» / [наук. кер. – заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор Цюлюпа С. Д.]. – Рівне: РДГУ, 2022.

У магістерському дослідженні розглядаються питання історичних передумов становлення та розвитку класу ударних інструментів на Рівненщині.

В науковій роботі надаються творчі портрети викладачів по класу ударних інструментів, згадуються імена їх кращих випускників. аналізується концертна, науково-методична робота працівників закладів музичної освіти Рівненщини.

Рецензент: Закопець Лев Миронович – заслужений діяч мистецтв України, професор, директор Львівського державного музичного ліцею імені Соломії Крушельницької, м. Львів

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Розділ 1. Формування професійного виконавства на ударних інструментах в еволюційній проекції.	
1.1. Історичні аспекти становлення та розвитку виконавства на духових та ударних інструментах.....	10
1.2. Шляхи розвитку ударних інструментів у складі симфонічних та духових оркестрів.....	19
Висновки до першого розділу.....	24
Розділ 2. Рівненська школа гри на ударних інструментах: традиції та розвиток.	
2.1. Аналіз діяльності класів ударних інструментів в мистецьких навчальних закладах Рівненщини.....	26
2.2. Мистецький форум ім. Л. Котлара в творчому житті Рівненщини.....	42
Висновки до другого розділу.....	69
Висновки.....	70
Список використаних джерел.....	73
Додатки.....	80

ВСТУП

Актуальність та стан досліджуваної проблеми.

Інноваційні процеси, що відбуваються у всіх сферах життєдіяльності сучасного суспільства вимагають усвідомлення необхідності та неминучості позитивних змін у галузі освіти як інтелектуально-духовної основи розвитку суспільства та особистості.

Саме музична освіта, яка є однією з вагомих складових загальної освіти, детермінує проблему розвитку творчого потенціалу особистості, що є найціннішим скарбом суспільства.

У сучасному культурно-мистецькому процесі увагу мистецтвознавців та науковців все більше привертають питання дослідження спадщини минулого та розвиток сучасного музичного мистецтва з огляду на його історико-культурну та художньо-історичну цінність.

Незважаючи на відносно недовгий шлях розвитку, українське духове виконавство усвідомлюється як оригінальне самобутнє явище у світовій музичній культурі. Дослідження становлення та розвитку виконавських шкіл гри на духових та ударних інструментах, в тому числі і регіональних, повинно стати пріоритетним у наукових пошуках українських музикознавців.

Розгляду питань історії розвитку духової музики присвячені фундаментальні праці В. Апатського, В. Богданова, А. Карпяка, В. Посвалюка, Ю. Рудчука, Я. Сверлюка, С. Цюлюпи, П. Круля, Ф. Крижанівського та ін.

Питання теорії і методики гри на духових інструментах знайшли відображення у наукових дослідженнях М. Карауловського, В. Семеніченка, Є. Носирєва, В. Апатського, А. Карпяка, В. Посвалюка, К. Мюльберга, Г. Абаджяна, І. Якустіді, В. Качмарчика, Р. Вовка, З. Буркацького, В. Скороходова, О. Палаженка, І. Гишки, Б. Мочурада та ін.

Дослідженню історичних умов становлення та розвитку виконавської школи гри на духових та ударних інструментах на Рівненщині присвячені

роботи Я. Логвин, М. Пономаренка, Т. Прокопович, Я. Сверлюка, С. Цюлюпи та ін.

Попри значний інтерес до означеної проблематики, в наукових дослідженнях цих науковців більшість матеріалу надається лише для загального висвітлення шляхів розвитку духового мистецтва України та Рівненщини, питання становлення та розвитку виконавської школи гри на ударних інструментах на Рівненщині висвітлені епізодично, у вигляді окремих статей.

Актуальність теми дослідження зумовлена потребою вивчення діяльності представників рівненської виконавської школи гри на ударних інструментах, необхідністю популяризації виконавства на ударних інструментах в Україні, узагальненні наукового досвіду в галузі історії розвитку духового мистецтва на Рівненщині.

Актуальність окресленої проблеми, її теоретична та практична значимість зумовили вибір теми магістерського дослідження „ Ударні інструменти в культурно-мистецькому просторі Рівненщини ”.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами кафедри (університету). Магістерське дослідження входить до плану науково-дослідної роботи кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного гуманітарного університету і складає частину наукового напрямку “Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в Західній Україні”. Тему магістерської роботи затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету.

Мета дослідження – розкрити сутність процесу становлення та перспективи розвитку виконавства на ударних інструментах на Рівненщині як закономірного історичного процесу, поглибити і розширити музичний тезаурус виконавців на ударних інструментах.

Об'єкт дослідження — історичний розвиток школи гри на ударних інструментах і його конкретизація в діяльності кращих представників.

Предмет дослідження – зміст, форми навчально-методичної, наукової та концертної роботи викладачів класу ударних інструментів Рівненщини.

Відповідно до поставленої мети вирішується комплекс наступних завдань:

- розкрити джерела становлення виконавської школи гри на ударних інструментах на Рівненщині;
- показати розвиток виконавства на ударних інструментах у контексті інструментальної, ансамблевої та оркестрової практики;
- визначити характерні риси школи гри на ударних інструментах на Рівненщині;
- висвітлити виконавську та педагогічну діяльність виконавців та викладачів класу ударних інструментів;
- висвітлити сучасний репертуар для ударних інструментів в педагогічній та виконавській практиці;
- проаналізувати основні завдання та мету проведення конкурсів і фестивалів духової музики з участю виконавців на ударних інструментах.

Методологічну та теоретичну основу наукової роботи становлять фундаментальні праці провідних науковців з питань історії розвитку духової музики (В. Апатський, В. Богданов, А. Карп'як, В. Посвалюк, Ю. Рудчук, С. Цюлюпа).

Питання теорії і методики гри на духових інструментах знайшли відображення у наукових дослідженнях М. Карауловського, В. Семеніченка, Є. Носирєва, В. Апатського, А. Карп'яка, В. Посвалюка, К. Мюльберга, Г. Абаджяна, І. Якустіді, В. Качмарчика, Р. Вовка, З. Буркацького, В. Скороходова, О. Палаженка, І. Гишки, Б. Мочурада та ін.

Дослідженню історичних умов становлення та розвитку виконавської школи гри на духових інструментах на Рівненщині присвячені роботи В.

Апатського, Я. Сверлюка, С. Цюлюпи, Б. Столярчука, М. Пономаренка, Я. Логвин, Р. Дзвінки, Т. Прокопович та ін.

Методи дослідження. Для реалізації поставлених завдань використовувався комплекс наступних методів:

теоретичні – (аналіз, синтез, аналогія, узагальнення тощо) з метою вивчення історичних, архівних джерел з питань дослідження;

історико-генетичні – з метою розгляду витоків зародження та становлення школи гри на ударних інструментах на Рівненщині;

історико-порівняльний – з метою вивчення досвіду педагогічної, науково-методичної, виконавської діяльності представників школи гри на ударних інструментах.

Організація дослідження. Дослідження відбувалося у три етапи протягом 2021-2022 років згідно затвердженого календарного плану. Цей період характеризується наступними етапами з написання магістерського дослідження.

Перший етап.

На першому етапі (вересень 2021 р.) відбулось затвердження теми магістерського дослідження „ Ударні інструменти в культурно-мистецькому просторі Рівненщини ”;

(жовтень 2021 р.) визначена структура наукової роботи згідно до нормативних вимог;

(листопад- січень 2022 р.) вивчалась наукова, історична та мистецтвознавча література з питань магістерського дослідження, був написаний вступ та I розділ наукової роботи.

Другий етап.

На цьому етапі був написаний другий розділ магістерського дослідження, були сформульовані висновки до розділів та загальні висновки магістерського дослідження (червень 2022 р.), підготовлені додатки.

На **третьому етапі** оформлений список використаних джерел, систематизовані додатки та проведено редагування та оформлення магістерського дослідження. На цьому етапі (листопад 2022 р.) відбулась підготовка до захисту та попередній захист наукової роботи.

Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів:

Магістерська робота є спробою узагальнення наукового досвіду в галузі історії розвитку духового мистецтва, зокрема гри на ударних інструментах, на Рівненщині. У науковій роботі

систематизовано:

- відомості про розвиток духової музики на Рівненщині;

уточнено:

- значення виконавської школи гри на ударних інструментах в розвитку жанру духової музики на Рівненщині;

набули подальшого розвитку:

- дослідження наукової, педагогічної та концертної діяльності провідних викладачів класу ударних інструментів Рівненщини.

Практичне значення одержаних результатів. Наукова робота дає корисний комплекс знань для самостійної роботи студентів у мистецьких закладах України, сприяє розширенню знань шанувальників жанру духової музики. Сформульовані у дослідженні основні положення, зроблені висновки, викладений фактичний матеріал можуть бути використані для розробки індивідуальних планів студентів за освітньо-кваліфікаційними рівнями "бакалавр" та "магістр", оновлення змісту фахових навчальних курсів з інструментальної підготовки, зокрема, з історії інструментального виконавства, методики навчання гри на духових інструментах, створення методичних рекомендацій .

До перспектив подальших наукових пошуків слід віднести здійснення аналізу та вивчення діяльності провідних виконавських шкіл гри на духових інструментах на Рівненщині.

Апробація результатів дослідження. Положення й висновки магістерського дослідження пройшли апробацію на XIV міжнародній науково-практичній конференції «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя» (Рівне, 2022).

Структура та обсяг магістерського дослідження. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг роботи становить 84 сторінки, основний зміст викладено на 72 сторінках. Список використаних джерел включає 54 найменування.

РОЗДІЛ І

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ВИКОНАВСТВА НА УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТАХ В ЕВОЛЮЦІЙНІЙ ПРОЕКЦІЇ

1.1. Історичні аспекти становлення та розвитку виконавства на ударних інструментах.

Виконавство на духових та ударних інструментах складає вагомий частину музичної культури. Важливою ознакою сьогодення є невпинне зростання інтересу до дослідження історичних шляхів становлення та розвитку жанру духової музики загалом, та виконавської школи гри на ударних інструментах зокрема.

Проблематика вивчення історії становлення та розвитку духового музично-виконавського мистецтва знаходиться в полі наукового пошуку видатних українських музикознавців В. Апатського, В. Посвалюка, В. Богданова, А. Карпяка. Дослідженню питань розвитку українського духового інструментально-ансамблевого виконавства присвячені наукові роботи Я. Сверлюка, С. Цюлюпи, Б. Олійника, Д. Максименка та ін.

Надзвичайно цікавими та корисними для нашого дослідження є ґрунтовні напрацювання, які стали основою кандидатської дисертації молодого вченого Д. Олійника „Ксилофон у просторі музичної культури Європи (VIII ст. до н. е. – початок XX ст.), наукові праці Б. Олійника, В. Романовського, Б. Ткачука та ін.

Зауважимо, що у масиві вітчизняних наукових досліджень, публікацій в царині історії еволюції ударних інструментів в симфонічному та духовому оркестрі вкрай мало. База сучасних уявлень по даній темі ґрунтується на дослідженнях радянських авторів - Е. Денисова, Г. Дмитрієва, Д. Рогаль-Левицького. Проблема становлення групи ударних в сучасному симфонічному оркестрі є мало вивченою до сьогоднішнього дня [53].

Надзвичайно актуальними залишаються питання вивчення шляхів становлення та розвитку регіональних виконавських шкіл гри на ударних інструментах, які складають основу вітчизняної виконавської школи.

Як відомо, саме ударні є першими музичними інструментами на землі. Напевно, не має жодної цивілізації, яка б не користувалась найпримітивнішими ударними інструментами, що склалися з предметів побуту та знарядь праці, за допомогою яких, так чи інакше, можна було видобувати звуки.

Вченими доведено існування ударних інструментів у Стародавньому Єгипті, адже до наших днів дійшли пам'ятки музичної культури, які відносяться до періоду від початку 3-го тис. до н. е. Відомий музикознавець Р. Грубер у науковому дослідженні, присвяченому культурі стародавнього світу пише: „До нас дійшло чимало давньоєгипетських інструментів найрізноманітнішого типу: тут і ударні, починаючи від примітивних «калатал» - прототипу кастаньєт і закінчуючи металевими тарілками і вдосконаленими барабанами. Ударні інструменти виготовляють з дерева, слонової кістки і навіть з дорогоцінних металів. Багато ударних інструментів, що з'явилися в епоху стародавніх цивілізацій, стали прототипом сучасних інструментів, вони дожили до наших днів і продовжують використовуватися” [7].

Внаслідок еволюційних процесів у суспільстві, почали виникати більш досконалі ударні інструменти.

На території сучасної України ще з часів палеоліту вже існували найдавніші ударні інструменти, які використовувались під час ритуальних обрядів та танців. Під час археологічних досліджень в селі Мезин були знайдені кістки мамонту, які могли видобувати звуки різної висоти і тембру. Цікавим є той факт, що групою українських виконавців на ударних інструментах під керівництвом професора Національної Музичної Академії України імені П. Чайковського В. Колокольнікова у сучасній стилізованій манері був виконаний на кістках мамонта з Мезина ритмічний наспів.

До раннього періоду виникнення належать шумові інструменти: різноманітні брязкальця, натільні прикраси, які під час руху видобували звук, гуділки, примітивні барабани та тарілки.

В епоху Київської Русі ударні інструменти (труби, барабани, литаври, тарілки) використовували переважно у побуті та при дворі князів під час святкувань або військових походів. До наших днів зберіглись датовані XI століттям фрески Софійського собору з зображенням музикантів, які грають на трубах та мідних тарілках.

З плином часу, під впливом Західної Європи, в Україні починають створюватись професійні об'єднання музикантів, так звані „музикантські цехи або братства”, що відіграли велику історичну роль у розвитку народної і професійної ансамблево-оркестрової культури України. Цей період ми вважаємо початковим етапом становлення вітчизняної музичної освіти.

На зламі XVIII – XIX століть в Україні досягають розквіту кріпосні оркестри, які існують при дворах знатних вельмож. Надзвичайно популярними були оркестри князів Корсакова, Іллінського, Ганського, Любомирського, Брюховецького. Зазвичай, кріпосні оркестри мали малий склад духових – дві флейти, два кларнети, два фаготи та обов'язково ударні інструменти. З огляду на те, що попит на музикантів непинно зростав, почали виникати перші музичні школи, в яких на професійній основі навчали гри на духових та ударних інструментах [33].

Так, знаною далеко за межами України була, відкрита на початку XVIII століття, Глухівська музична школа, яка відіграла важливу роль у розвитку в тому числі і українського та російського духового виконавства.

Центром фахової підготовки музикантів різних напрямлень стала Києво-Могилянська академія, в якій існувала хорова капела, „капела інструментальної музики”. В академії була зібрана велика нотна бібліотека, в якій поряд з творами європейських та російських були і твори місцевих композиторів, які писали

музику для інструментальної капели. У склад інструментальної капели входили струнні, кларнети, флейти, фаготи, труби, валторни, литаври, барабани.

На зламі XVIII – XIX століть в Україні відкриваються колегіуми та музичні академії, в яких навчають співу та гри на музичних, зокрема духових та ударних інструментах.

З відкриттям Галицького музичного товариства, а згодом відділень Імператорського російського музичного товариства у Києві, Харкові, Одесі, Миколаєві, Полтаві, Житомирі, Херсоні музичне життя значно активізується: при відділеннях створюються музичні класи (школи), музичні училища, які готують музикантів для хорових колективів та інструментальних оркестрів, силами яких організуються концерти тощо. Просвітницька діяльність означених музичних товариств зіграла велику роль у підготовці українських професійних виконавців на духових та ударних інструментах [33].

Масове відкриття музичних навчальних закладів зумовило попит на виготовлення духових та ударних інструментів. Так, виникли фабрики по виготовленню музичних інструментів у Одесі, Херсоні, Львові, Києві.

На зламі XIX – XX століть силами Галицького музичного товариства у Львові була заснована перша консерваторія, згодом, у тому ж Львові, був заснований вищий музичний інститут, приватна польська консерваторія.

Історичний період кінця XIX – початку XX століття – період заснування професійної виконавської та педагогічної школи гри на духових та ударних інструментах.

Перша половина XX століття характеризується відкриттям консерваторій у Києві, Одесі, Харкові, організуються виконавські конкурси, в яких активно беруть участь українські виконавці, в тому числі і на ударних інструментах.

В повоєнні роки значно активізується музичне життя: створюються нові колективи, з гастрольними поїздками до України приїжджають закордонні симфонічні, духові оркестри, талановиті виконавці-віртуози. Значно

збільшується репертуар: для виконавців та духових оркестрів створюють музику талановиті українські композитори Б. Лятошинський, В. Гомоляко, В. Губаренко, М. Бердиєв, Л. Дичко, О. Зноско-Боровський, Ю. Іщенко, Л. Колодуб, Ж. Колодуб, Г. Таранов, І. Шамо.

У зв'язку з вищесказаним, варто згадати рівненського композитора М. Лисенка-Дністровського, творчість якого тісно пов'язана саме з духовими та ударними інструментами. Михайло Васильович Лисенко-Дністровський (1929-1990) - композитор, мистецтвознавець, педагог, кандидат мистецтвознавства, професор, закінчив Львівське музичне училище та Львівську державну консерваторію (клас композиції С. Людкевича). Працював викладачем Тернопільського музичного училища, а з 1972 року – Рівненського інституту культури. Написав музику більше як до 30 вистав, які з успіхом йшли на сценах Рівненського, Тернопільського та Житомирського музично-драматичних театрів. В його творчому доробку твори для народного оркестру, симфонія „Кармалюк”, „Українська рапсодія”, „Гуцульська рапсодія”, твори для фортепіано, бандури тощо. Для духового оркестру Лисенко-Дністровський написав „Урочистий прелюд” (1975), „Інтермецо” для труби з фортепіано, „Концерт для ударних інструментів” та багато інших творів. Цікавим є той факт, що у 1989 році на сцені Рівненського інституту культури відбувся творчий звіт композитора, на якому вперше прозвучали твори композитора „Інтермецо” для труби з фортепіано (соліст С. Цюлюпа, концертмейстер С. Каганов) та Концерт для ударних інструментів (соліст Л. Редько у супроводі оркестру народних інструментів Рівненського інституту культури).

Етап національного відродження в Україні супроводжується значним сплеском культурного життя, що надзвичайно стимулює розвиток виконавських шкіл. Не стала виключенням і вітчизняна школа гри на ударних інструментах, яка представлена декількома професійними центрами підготовки виконавців на ударних інструментах.

Це, в першу чергу, київська школа гри на ударних інструментах, діяльність якої пов'язують з іменем відомого виконавця, педагога, заслуженого артиста України, професора кафедри духових та ударних інструментів Національної музичної академії України імені П. Чайковського **Володимира Івановича Колокольнікова** (1.10.1944, м. Харків).

Музичну освіту В. Колокольніков здобув у Київській державній консерваторії (клас В. Іванова, 1969), в якій з 1971 року очолює клас ударних інструментів.

Поряд з педагогічною, Володимир Іванович Колокольніков активно займається виконавською діяльністю. Він є знаним в Україні та за її межами виконавцем на ударних інструментах, солістом Національного симфонічного оркестру України (Київ).

Яскрава виконавська майстерність В. Колокольнікова дозволила йому бути першим виконавцем творів сучасних українських композиторів, серед яких „Цвіт папороті” Є. Станковича, „Фрески” Л. Грабовського, „Проекції” В. Сильвестрова, партита для камерного оркестру і ударних №2 М. Скорика.

У творчому доробку В.І. Колокольнікова численні аудіо, відео, записи на грамплатівки, а також у фонди Українського радіо. Надзвичайно цікавою виконавською роботою став запис на платівку, здійснений колективом виконавців під керуванням В. Колокольнікова на кістках мамонта, композиції, що увійшла як додаток до книги українського дослідника-мистецтвознавця С. Бібікова „Древнейший музыкальный комплекс из костей мамонта” (1982 р.).

Внаслідок археологічних розкопок у Мезині, що на Чернігівщині, були знайдені унікальні артефакти часів епохи палеоліту - кістки мамонта, які науковці відносять до найдавніших зразків ударних інструментів на території сучасної України. На цих кістках мамонта з Мезина, у сучасному стилі, але з

урахуванням етнографічної традиції, українськими виконавцями був виконаний ритмічний наспів, що дає уявлення про групове звучання кісток.

За довгі роки педагогічної діяльності В.І. Колокольніков виховав цілу плеяду талановитих послідовників, які успішно працюють у вітчизняних та зарубіжних музичних колективах, закладах професійної мистецької освіти тощо. Серед учнів професора В. Колокольнікова Г. Черненко, Д. Ульянов, В. Поляков, О. Блінов, С. Хмельов, О. Волинець, М. Климовицький та багато ін.

Блінов Олександр Євгенович (1952-2021) –Заслужений артист України, виконавець, педагог, випускник Київської консерваторії (клас проф. А. Онуфрієнка та В. Колокольнікова, 1986). Довгі роки О. Блінов працював артистом оркестру Національної опери України, солістом Національної філармонії України. Він є лауреатом міжнародних та всеукраїнських конкурсів та фестивалів, організатором та художнім керівником ансамблю «Парад віртуозів».

З 1979 року О. Блінов працював в Національній музичній академії імені П. Чайковського і виховав багато талановитих виконавців на ударних інструментах.

Ще один учень та послідовник В. Колокольнікова – заслужений артист України, лауреат міжнародних та всеукраїнських конкурсів, артист вищої категорії Національного заслуженого академічного народного хору ім. Г. Верьовки, композитор, професор Київського національного університету культури і мистецтв **Георгій Васильович Черненко**.

Він є засновником і художнім керівником ансамблю ударних інструментів «ARS NOVA», засновник ансамблю дзвонарної музики «Київські дзвонарі», який по запрошенню Королівської академії мистецтв Бельгії вперше виконав

українську класику на карилльонах (хроматичних дзвонах) у містах Європейських країн.

За період педагогічної діяльності виховав десятки талановитих музикантів, серед яких дипломанти та лауреати міжнародних та всеукраїнських конкурсів та фестивалів.

Львівська виконавська школа гри на ударних інструментах представлена видатними особистостями сучасності **О.В. Борзенковим, Б.М. Олійником, Д.Б. Олійником.**

Борис Михайлович Олійник – заслужений артист України, лауреат республіканського конкурсу, професор Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка.

Б. Олійник є активним пропагандистом творів сучасних українських композиторів для ударних інструментів, а також автором численних перекладів та аранжувань творів композиторів-класиків для ударних інструментів та ансам інструментів та ансамблів ударних інструментів.

На даний час у Львівській національній музичній академії клас ударних інструментів веде випускник цього ж навчального закладу **Д. Б. Олійник** – кандидат мистецтвознавства, доцент. Д.Б. Олійник захистив кандидатську дисертацію на тему „ Ксилофон у просторі музичної культури Європи (VIII ст. до н. е.- початок XXI ст.).

Клас ударних інструментів Одеської державної музичної академії імені А.В. Нежданової очолювали: **Райкін О.С.** (30-ті роки XX ст.), **Вотрін В.І** (40-70 р.), **Лисиця В.О.** (70-90 роки), **Рало О.М.** (з 2002 р.).

Харківська виконавська школа гри на ударних інструментах тісно пов'язана з іменами талановитих виконавців, педагогів, серед яких засновник класу ударних інструментів Харківської консерваторії **Костянтин Дмитрович Багліков**, випускник Саратовської консерваторії **Олександр Герасимович Мултанов** (1903-1983), **Олексій Анатолійович Розов**, випускник Віденської національної музичної академії **Євген Семенович Іванов** (1925-1984), **Юрій Григорович Медовник** (1940 р.н.), **Олександр Тимофійович Агєєв** (1954 р.н.).

В останні десятиліття спостерігається позитивне зрушення у розвитку жанру духової музики: все більше з'являється наукових та методичних праць, докторських та кандидатських дисертацій з питань історії та методики навчання гри на духових та ударних інструментах, значно збагачується репертуар для виконавців на духових та ударних інструментах, майже в кожній області проводяться конкурси та фестивалі, в яких беруть участь виконавці на духових та ударних інструментах, значно розширюється група ударних інструментів у складі духового та симфонічного оркестру, у навчальних музичних закладах створюються ансамблі ударних інструментів, а також цілі оркестри ударних інструментів, які з великим успіхом виступають на сценах України та за її межами.

1.2. Шляхи розвитку ударних інструментів у складі симфонічних та духових оркестрів.

В попередніх параграфах ми з'ясували, що ударні інструменти є найдавнішими зі всіх існуючих музичних інструментів. Незважаючи на це, довгий час вони не використовувались у симфонічних та духових оркестрах. Це здається дивним, оскільки величезне значення ударних інструментів у музичній культурі є абсолютно незаперечним.

Першим з ударних інструментів литаври у склад оркестру ввів французький композитор, основоположник національної оперної школи Ж. Люлі у XVII столітті. Саме завдяки йому, литаври стали повноцінним членом симфонічного оркестру. Сьогодні ми навряд чи ми можемо уявити кульмінацію в класичній або сучасній симфонії без тремоло литавр, яке своїм грізним, рокітливим звучанням може перекрити цілий оркестр [53].

Представник віденської класичної музичної школи Й. Гайдн активно вводив ударні інструменти у симфонічні твори. Саме цей композитор вперше запропонував розподілити склад симфонічного оркестру на струнносмичкову, дерев'яну духову, мідну духову групи та групу ударних інструментів. У своїх симфонічних творах Й. Гайдн широко використовував ударні інструменти, надаючи перевагу саме литаврам. Завдячуючи звучанню литавр, деякі симфонічні твори цього композитора отримали свою назву. Так, до прикладу, симфонія №94 називається «Симфонія з ударом литавр», №103 - «Симфонія з тремоло литавр», у доробку композитора є і „Меса з литаврами часів війни”, присвячена подіям вторгнення Наполеона на північ Італії. В цьому творі, за задумом композитора, саме барабани та литаври мали викликати асоціацію з жахом війни. Саме Й. Гайдн став одним з перших композиторів, котрі звернули в своїй творчості увагу на значимість і силу впливу на слухача ударних інструментів [53].

Зазначимо, що першим представником класичної музичної школи, який у своїх симфонічних творах активно використовував ударні інструменти став Л. В. Бетховен. Саме цей композитор розширив можливості ударних інструментів, доручивши їм роль не тільки у створенні шумових ефектів, а повноцінного учасника драматургічного задуму та формуванню музичного стилю. До прикладу слід назвати скерцо і фінал П'ятої та Дев'яту симфонії композитора, в яких ми спостерігаємо роль ударних інструментів в симфонічному оркестрі на якісно вищому рівні. Так, у знаменитій П'ятій симфонії саме литаври підкреслюють напружений розвиток, перехід від мажору до мінору, характер карбованого ритму маршу, створюючи грандіозну та неповторну атмосферу[50].

Дев'ята симфонія Л. В. Бетховена – абсолютно новаторський твір з небувалим, для того часу, розмахом. У цьому творі сольні репліки виконують саме ударні інструменти: литаври, трикутник, тарілки, великий барабан.

Говорячи про еволюцію ударних інструментів в симфонічних та духових оркестрах, не можна оминати увагою творчість оркестрового реформатора Г. Берліоза, який у своїх оркестрових творах суттєво збільшує склад ударних інструментів. Так, до прикладу, у «Фантастичній симфонії» збільшується кількість литавр від двох до чотирьох, а в кульмінаційних місцях «Реквієму» використовується аж шістнадцять литавр.

Яскравий розквіт виконавства та використання у симфонічній практиці ударних інструментів припадає на ХХ - ХІ століття, що зумовлено значним ускладненням сучасної музичної мови, і, відповідно, ритмічних побудов. Це період, коли пошук нових засобів музичної виразності вимагає від композиторів більш активного введення та урізноманітнення групи ударних інструментів у складі різного роду оркестрів, використання абсолютно незвичайних музичних інструментів. Так у О. Мессіана в «*Et exspecto resurrectionem mortuorum*» активно використовуються там - там, гонги, дзвіночки, а А. Шенберг в «Піснях Гурре» ввів у групу ударних інструментів довгий важкий ланцюг.

Зазначимо, що сучасні композитори дуже активно використовують в своїх творах групу ударних інструментів, довіряючи їм провідні партії: це інструменти з певною висотою звучання та інструменти з невизначеною висотою звучання. Зазначимо, що в сучасному симфонічному та духовому оркестрі група ударних інструментів, що налічує сімдесят вісім інструментів, що присутні в партитурі музичного твору, не має постійного складу, лише литаври є незмінним учасником кожного з колективів.

Композитори, представники різних музичних стилів, демонструють новий погляд на функції ударних інструментів у симфонічному оркестрі. Так, у російській опері надзвичайно активно використовувались дзвони: урочистий дзвін в «Івані Сусаніні» М. Глінки, тривожний набат в «Князі Ігорі» О. Бородіна, похоронний дзвін у «Борисі Годунові» М. Мусоргського. В цих творах звучали справжні церковні дзвони, а пізніше почали використовувати оркестрові дзвони, що імітували звучання церковних.

Окремо слід зупинитись на ударному інструменті, який зайняв гідне місце у складі симфонічних та духових оркестрів - малому барабані. Зауважимо, що до XIX століття малий барабан використовувався епізодично, зазвичай у військових сценах. З плином часу, композитори все активніше почали доручати цьому ударному інструменту сольні партії. Яскравим прикладом цьому є «Болеро» М. Равеля, яке стало істинним тріумфом малого барабану. Зазвичай, під час виконання цього музичного твору, ударник займає місце біля диригента, адже, безумовно, його партія є головною, і на протязі всього твору відбиває ритм іспанського танцю.

Надзвичайно активно використовує ударні інструменти в своїх симфонічних творах Д. Шостакович. Так, у Сьомій симфонії, в епізоді фашистської навали, звучать відразу три малих барабана, у Дев'ятій симфонії литаври імітують гарматну канонаду, а в Одинадцятій симфонії - картину

розстрілу 9 січня 1905 року композитор зображує за допомогою дробу малого барабана.

В опері Шостаковича «Ніс» антракт до третьої картині написаний для одних ударних. Автор використовує трикутник, бубон, кастаньети, малий барабан, тарілки, великий барабан, там – там [53].

Зауважимо, що неабиякою любов'ю у композиторів користуються дзвіночки, ніжне та чарівне звучання яких композитори часто використовують для втілення своїх музичних ідей, для наповнення оркестрової тканини різноманітним поєднанням оркестрових фарб, для підсиленню колориту та безлічі тонких відтінків в звучанні оркестру: вихід Звіздара в «Золотому півнику», сцена в «Снігуроньці», «Іспанське капричіо» видатного композитора М. Римського-Корсакова тощо.

Говорячи про використання ударних інструментів у творах для симфонічного та духового оркестрів, не можна не згадати творчість К. Дебюссі, який блискуче використовує тембральні можливості цих інструментів. Так, до прикладу, у симфонічних ескізах «Море» ефект повислого в повітрі пилу створюється за допомогою ударів м'якою паличкою для литаврів по вільно спущеній тарілці [53].

Взагалі, саме композитори-імпресіоністи у своїй творчості активно використовували незвичні тембри та звукові ефекти, в тому числі і за допомогою залучення великої групи ударних інструментів. З цього приводу слід згадати творчість американського композитора французького походження Е. Вареза і один з найвідоміших його творів - «Іонізація», який був написаний у 1929 році. Вперше в історії західної музики, цим композитором у партитуру музичного твору були введені сорок один ударний інструмент та дві сирени. „У пошуку нових звучань, прийшовши до усвідомлення того, що тембральні можливості традиційних інструментів практично вичерпані, композитор звернувся до найрізноманітнішої, з безмежними звуковими можливостями групи ударних

інструментів. Своєю творчістю Е. Варез показує, що до ударних інструментів, як і до інших, можна застосовувати такі категорії як тематизм, фразування, драматургія, гармонія “ [53].

Еволюція сучасної музики, що характеризується змінами у розвитку принципів та прийомів інструментування, зростаючою роллю засобів музичної виразності дається взнаки і у творчості сучасних композиторів, адже саме ударні інструменти у складі симфонічного та духового оркестрів, грають величезну, а, іноді, одну з головних ролей. Неможливо уявити сучасний симфонічний, духовий або естрадно-симфонічний оркестр без ударних інструментів.

Підсумовуючи все вищесказане, можна зробити наступні висновки. Кожен період в еволюції суспільства знаходив своє відображення в музичній культурі. З розвитком суспільства музична мова стає складніше, різноманітніше, досконаліше з технічної точки зору. Це не могло не відбитися на еволюції найдавніших музичних інструментів - ударних. Вдосконалюючись, з плином часу, вони починають відігравати важливу роль в розвитку музичного мистецтва. Багаті технічні і темброво-звукові характеристики ударних поступово все більше привертають увагу композиторів. Якщо в стародавні часи і часи середньовіччя ударні інструменти використовувалися виключно під час військових дій, обрядів, на святкових церемоніях, то починаючи з XVI століття, композитори починають звертати увагу на можливості ударних і поступово все ширше використовують їх в своїй творчості.

XX століття стало століттям тріумфу ударних інструментів, адже вони стають в один ряд з давно визнаними і поширеними інструментами. Це століття, яке знаменується удосконаленням існуючих та виникненням абсолютно нових музичних інструментів. Сучасні композитори приділяють дуже багато уваги групі ударних в оркестрі, використовуючи їх неповторний колорит і тембр. Написано безліч сольних творів для ударних, які увійшли до скарбниці світової музичної культури.

ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ

Узагальнюючи матеріали першого розділу магістерського дослідження, можемо зробити наступні висновки.

На тлі динамічних процесів у житті країни, музична освіта, як вагома і невід'ємна частина загальної освіти покликана стати рушійною силою в напрямку духовного оновлення суспільства, формування національної свідомості, стійкої мотивації до процесу навчання, розвитку творчого потенціалу особистості.

В останні роки спостерігається значний сплеск зацікавленості науковців та музикознавців питаннями дослідження історичних процесів розвитку національного музичного мистецтва загалом, і жанру духової музики зокрема.

Незважаючи на значні досягнення науковців-музикознавців в галузі духової музики і музичної педагогіки, накопичення значного масиву науково-дослідних праць, існує ще багато недосліджених тем, пов'язаних з розвитком та функціонуванням саме регіональних шкіл виконавства на духових та ударних інструментах.

Спираючись на численні історичні, мистецтвознавчі та музикознавчі наукові розробки, у першому розділі магістерського дослідження прослідковуються шляхи становлення та розвитку виконавства на духових та ударних інструментах в історичній ретроспективі.

У роботі доводиться, що ударні інструменти є одним із найдавніших артефактів світової цивілізації. Україна не є виключенням, адже прообраз ударних інструментів у вигляді набору кісток тварин, знайдених під час археологічних досліджень на території сучасної України, доводить існування давніх ударних інструментів ще з часів палеоліту.

Спираючись на наукові розробки в галузі мистецтвознавства, у роботі здійснено дослідження становлення та розвитку професійної виконавської

школи гри на ударних інструментах, що надало право трактування цього феномену не тільки як художнього, але й як соціокультурного явища.

У першому розділі наукового дослідження визначені основні шляхи формування професійного виконавства на духових та ударних інструментах, проаналізовано основні професійні центри підготовки виконавців на ударних інструментах в Україні, надаються творчі портрети яскравих представників київської, львівської, харківської, одеської виконавських шкіл гри на ударних інструментах.

У першому розділі дослідження надається характеристика всіх видів ударних інструментів, прослідковується еволюція використання ударних інструментів у складі симфонічного, духового та естрадного оркестру. У роботі доводиться, що сучасний склад різноманітних виконавських колективів абсолютно неможливий без задіяння всього існуючого різноманітного спектру групи ударних інструментів.

РОЗДІЛ II

РІВНЕНСЬКА ШКОЛА ГРИ НА УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТАХ: ТРАДИЦІЇ ТА РОЗВИТОК

2.1. Аналіз діяльності класів ударних інструментів в мистецьких навчальних закладах Рівненщини.

В складних, часом трагічних умовах становлення, розвитку та відстоювання України як суверенної та незалежної держави, актуального значення набувають питання розбудови вітчизняної освіти, спрямованої на виховання духовно-творчого потенціалу суспільства. Саме тому, ґрунтовне дослідження та вивчення історії та сьогодення музичної культури в цілому, та регіональних виконавських шкіл зокрема, розгляд усіх реальних передумов, тенденцій, факторів розвитку стає об'єктом пильної уваги педагогів та мистецтвознавців.

Слід зазначити, що виконавство на ударних інструментах лишається найменш дослідженим у мистецтвознавстві, незважаючи на той факт, що саме ударні інструменти є найдавнішим артефактом цивілізації. Об'єктивне та неупереджене відтворення реальної картини еволюції цього виду мистецтва можливе лише за умов всебічного вивчення в тому числі і його регіональних осередків.

Основним об'єктом нашої наукової магістерської роботи є дослідження Рівненської школи гри на ударних інструментах, вивчення передумов її становлення, розвитку та новаторських педагогічних тенденцій.

На Рівненщині функціонує 36 музичних шкіл. На превеликий жаль, класи ударних інструментів представлені не всіма мистецькими закладами освіти, що має вкрай негативний вплив на розвиток рівненської виконавської школи гри на ударних інструментах.

Розглянемо докладніше наявність класів ударних інструментів в дитячих музичних закладах Рівненщини.

Клеванська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Зорянська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Березнівська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Вараська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Вербська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Володимирецька музична школа. Клас ударних інструментів, саксофону, флейти, сопілки, кларнету очолює **Карпець М. С.**

Гощанська районна школа мистецтв. Клас ударних інструментів очолює випускник кафедри естрадної музики Інституту мистецтв РДГУ **Мисько А.А.**

Демидівська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Деражненська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Дубенська школа мистецтв. Клас ударних інструментів відсутній.

Дубровицька музична школа. Клас ударних інструментів очолює **Анісімов О.В.**

Зарічненська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній

Здолбунівська музична школа. Клас ударних інструментів очолює **Пшеничний Ю.В.**

Зорянська школа мистецтв. Клас ударних інструментів очолює **Федик І.З.**

Корецька музична школа. Клас ударних інструментів очолює **Мосійчук Я.О.**

Костопільська школа мистецтв. Клас ударних інструментів очолює **Салівончик Р.В.**

Млинівська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Мирогощанська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Оженівська музична школа. Клас ударних інструментів очолює викладач по класу цимбал **Залюбівець С.М.**

Острожська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Радивилівська школа мистецтв. Клас ударних інструментів відсутній.

Рафалівська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Рокитнівська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Сарненська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Степанська музична школа. Клас ударних інструментів відсутній.

Як бачимо, лише деякі дитячі музичні заклади освіти мають класи ударних інструментів. В рамках нашого магістерського дослідження вважаємо за необхідне більш детально проаналізувати діяльність існуючих на Рівненщині класів ударних інструментів.

Рівненська ДМШ №1 імені М. В. Лисенка була заснована у далекому 1939 році. Клас ударних інструментів у цьому навчальному закладі відкрив **Микола Іванович Бондаренко** (11.11 1951 – 2016), який народився в Росії, с. Отрадна, Отраденського району Краснодарського краю. Музичну освіту М. Бондаренко отримав у Рівненському музичному училищі (клас Л. М. Котлара).

Після закінчення музичного училища (1973р.), працював артистом вокально-інструментального ансамблю «Дністер» Тернопільської філармонії (1973-1976), музикантом джаз-рок ансамблю «Збруч» тої ж Тернопільської філармонії (1976-1977).

У 1977 році Микола Іванович переїхав до Рівного і відкрив клас ударних інструментів у Рівненській музичній школі №1 імені М. Лисенка, в якій пропрацював до 1998 року.

З 2000 по 2002 р. – працював викладачем класу ударних інструментів Рівненського музичного училища. Микола Іванович Бондаренко є лауреатом джаз-фестивалів у Керчі (1975), Донецьку (1977), дипломант пісенного фестивалю в Болгарії (Слівін, 1977). Він є учасником та організатором багатьох джазових фестивалів та концертів.

За роки педагогічної діяльності Бондаренко М.І. виховав цілу плеяду талановитих музикантів. Серед випускників М.І. Бондаренка Олексій Костаненко (1988) – працює в естрадному оркестрі США; Лариса Наливайко (1990) – працює в Каневі; Ігор Наливайко (1990) – працює в оркестрі в Чеській республіці; Михайло Земельський (1993) – працює в оркестрі Народної артистки України Р. Лижичко, в ансамблі «Чорні черешні», оркестрі «Бревіс»; Ярослав Варнава (1994) – працює барабанщиком в Японії; Дмитро Чернін (1995) – закінчив музичний коледж в Ізраїлі, працює диригентом оркестру; Павло Бондаренко (1996) – працює викладачем в Рівненській ДМШ № 1.

На даний момент клас ударних інструментів на відділі духових та ударних інструментів Рівненської ДМШ №1 імені М. Лисенка очолює **Павло Миколайович Бондаренко** (03.01.1981), випускник Рівненського музичного училища (клас Котлара Л.М., Демянюка О. М., 1996) та Національної академії Державної податкової служби України (2006).

У 2012 р. П.М. Бондаренко закінчив бакалаврат кафедри духових та ударних

інструментів Інституту мистецтв РДГУ (клас Димченка С.С.).

З 2009 р. працює викладачем в Рівненській ДМШ №1. В період з 2012 по 2014 рр. працював викладачем по сумісництву Гоцанської школи мистецтв, з 2011 р. працює барабанщиком в міському будинку культури, з 2015 р. – викладачем по класу ударних інструментів в ПДМ.

Поряд з педагогічною діяльністю Бондаренко Павло Миколайович приймає активну участь в культурно-мистецькому житті міста та області. Бондаренко П.М. був учасником багатьох конкурсів та фестивалів у складі духового оркестру Рівненського музичного училища «Сурми»; оркестру культурно-мистецького центру «Сузір'я», оркестру народної музики «Наспів» та багатьох інших.

На даний час Бондаренко П.М. є учасником фолк-гурту «Західний регіон», артистом духового оркестру ДКТ «Текстильник», естрадного оркестру «Мегаполіс», народного ансамблю джазової музики «Гелікон», народного ансамблю народної музики «Наспів», заслуженого ансамблю танцю «Полісянка», ансамблю джазової музики «Скайлайнер».

В класі ударних інструментів Рівненської музичної школи №1 імені М. Лисенка віднедавна працює молодий викладач, випускниця Рівненського музичного фахового коледжу (клас викл. Дем'янюка О.М.) та кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ (клас викл. Дем'янюка О.М.) *О.С. Дєєва*.

Комунальний заклад Рівненська ДМШ №2

Клас ударних інструментів очолює *Ковальчук Віталій Володимирович* (23.04. 1956р.н.), який народився у м. Острог Рівненської області. Музичну освіту здобув у Острожській музичній школі (1970), Рівненському музичному училищі (клас Котлара Л.М., 1982).

З 1980 року Віталій Володимирович почав працювати викладачем по класу ударних інструментів Рівненської музичної школи №2.

З 1982 по 1986 рр. - навчався на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури у викладачів – Котлара Л.М. та Редька Л.В.

У 1982 році за ініціативи Ковальчука В.В. на базі музичної школи №2 був створений ансамбль ударних інструментів, який є постійним учасником виконавських конкурсів та різноманітних концертних заходів. Зауважимо, що на сьогоднішній день клас ударних інструментів Рівненської музичної школи №2 повністю укомплектований: школа має ксилофони, віброфон, металофон, конги, бонги, ударні установки та інші перкусійні інструменти.

Вихованці Ковальчука В.В. активно приймають участь у звітних концертах відділів, школи, обласних та Всеукраїнських виконавських конкурсах та фестивалях.

За роки педагогічної діяльності Ковальчук В.В. підготував більше ста учнів, багато з яких продовжили навчання у закладах вищої освіти I-IV рівнів акредитації. Серед випускників класу ударних інструментів Ковальчука В.В. слід назвати викладача відділу духових та ударних інструментів Рівненського фахового музичного коледжу Дем'янюка О.М., старшого викладача кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ Димченка С.С., викладача Рівненської музичної школи №2 Деєва Н.С., учасницю гуртів «Опика» та «Freedom-jazz», солістку українського академічного фольклорно-етнографічного ансамблю «Калина» м. Київ Олену Ковальчук.

Поряд з педагогічною діяльністю, Віталій Володимирович активно займається методичною роботою. В його доробку більше двадцяти методичних праць, присвячених розв'язанню проблем постановки та гри на ударних інструментах; розроблені навчальні програми для учнів дитячих музичних шкіл по класу ударних інструментів для 6-ти та 8-ми річного навчання, які були затверджені та впроваджені у навчальний процес.

З учнями класу ударних інструментів Ковальчук В.В. неодноразово проводив майстер-класи, відкриті та показові заняття. Він є керівником навчальної практики студентів кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, під час якої надає майбутнім спеціалістам методичні рекомендації у проведенні уроків з учнями класу ударних інструментів.

Слід зазначити, що один з колишніх учнів класу Ковальчука В.В. нині працює викладачем класу ударних інструментів на відділі духових та ударних інструментів рідної школи. Це випускник магістратури кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ (2021) *Дєєв Н.С.*

Рівненський музичний фаховий коледж

Перший набір на відділ народно-духових інструментів відбувся наприкінці жовтня 1955 року.

Засновником класу ударних інструментів Рівненського музичного фахового коледжу став чудовий музикант, педагог, уродженець м. Ужгорода Закарпатської обл. *Людвіг Михайлович Котлар* (1937-1996). Народився в місті Ужгород Закарпатської області. У 1955 році вступив до Ужгородського державного музичного училища, яке закінчив за три роки з відзнакою. У 1958 році вступив до Львівської державної консерваторії імені М.Лисенка. Паралельно навчався на біологічному факультеті (заочна форма навчання) Ужгородського державного університету.

Під час навчання в консерваторії працював у Львівському Будинку вчителя (1960-1962 рр.) керівником дитячого ансамблю, викладачем теорії музики та сольфеджіо у музичній студії, 1962-1964 рр. – артист оркестру консерваторської оперної студії, 1962-1964 рр. – викладач Львівської дитячої музичної школи № 1. Після закінчення Львівської консерваторії (1964), був направлений на роботу до Рівненського державного музичного училища.

Наполеглива виконавська та педагогічна діяльність Котлара Л.М. стала основою для створення його школи ударних інструментів. Л.М. Котлар працював старшим методистом відділу духових та ударних інструментів Рівненського державного музичного училища, упродовж 7 років керував духовим оркестром, а в 1978 році став керівником педагогічної практики, заступником директора з навчальної роботи. Він є організатором і керівником ансамблю барабанщиць – який був учасником I-го фестивалю болгаро-радянської дружби, республіканського фестивалю-звіту і заключного концерту, присвяченого 50-річчю утворення СРСР, телевізійного звіту Рівненщини та інших святкових заходів. Керував естрадним оркестром Рівненського Будинку вчителя, духовим оркестром УПВГ. У 1980 р. створив ансамбль ударних інструментів, який був лауреатом республіканських та міжнародних фестивалів духової музики. У репертуарі колективу – українська та зарубіжна класика, твори сучасних авторів, зокрема „Прогулянка” М. Корейчука.

Як згадує колишній випускник класу Л. Котлара, старший викладач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ С. С. Димченко, „детальний розгляд твору, його аналіз щодо форми і змісту, розмірковування про музику та її особливості (фарби, темпи, тембри, сила звучності), асоціації, викликані нею, виявлення технічно складних елементів – усі ці питання мали місце на заняттях Л. М. Котлара, особливо на початкових етапах роботи над твором. Педагог, насамперед, ставив за мету потенціювати розумову діяльність учнів, по-іншому подивитися на вказівки автора щодо фразування, штрихів, викликати зацікавленість до тексту. Педагог підкреслював, що головною метою музиканта є створення свого інтерпретаційного бачення змісту, виконання твору в оригінальній трактовці. Учень, який вивчав твір, повинен стати творцем-інтерпретатором, у розпорядженні якого, окрім нот, особисте бачення музичного матеріалу, вміння створити виконавський образ та втілювати його” [11].

Особисті оригінальні знахідки та варіанти інтерпретації творів у цілому, на думку педагога, тільки тоді можуть бути переконливими, коли учень побудує їх, базуючись на гармонійній відповідальності авторських вказівок індивідуальному баченню цілісного музичного образу.

Учнів завжди вражала і переконувала манера судження Людвіга Михайловича щодо музичних властивостей твору, вміння розкрити логіку розвитку думки композитора. Особливу увагу в роботі над віртуозними творами педагог приділяв логічній, зручній аплікатурі. Всі учні Людвіга Михайловича з багатьох цікавих прийомів його роботи відмічають якраз його особливий талант розумного технічного членування і пошуку зручної аплікатури, яка дозволяла швидко подолати технічні труднощі твору. Самовіддана праця у поєднанні з талантом дарують людям радість зустрічі з дивом, що називається високим мистецтвом. Саме такими якостями і обдарувала природа Л. М. Котлара. У нього був чудовий слух, тонке відчуття ритму, багата фантазія, виняткова музикальність і, звичайно ж, вишукана мануальна техніка, вибуховий темперамент, емоційність, завзяття і пульсуюча енергія [11].

Близько 40 років творчої діяльності, десятки талановитих учнів та послідовників. Виступи цього колективу відбувалися на всіх концертних майданчиках Рівного. В творчому доробку цього колективу записи на радіо, виступи з камерним оркестром Рівного. Так, у 1983 році, уперше в Рівному разом із камерним оркестром Рівненського музичного училища на чолі з Богданом Депо була виконана «Кармен-сюїта» Бізе-Щедріна під керуванням колишнього випускника училища Володимира Андропова та за участі виконавця на ударних інструментах Великого театру Геннадія Бутова, ударну групу підготував Л.М. Котлар. До її складу входили Леонід Редько, Віктор Тивончук, Сергій Мачулка, Валентин Дем'янчук та Олександр Дем'янюк. Л.М. Котлар нагороджений медаллю «За доблесний труд». Серед відомих випускників знаного викладача –

О. Дем'янюк (1987) – викладач Рівненського музичного училища, О. Томчук (1988) – артист Національного симфонічного оркестру радіо та телебачення (м. Київ), С. Шидловський (1991) – ведучий телеканалу РТБ (м. Рівне), Ігор та Лариса Наливайко, М. Земельський, В. Варнава, А. Ткачук, С. Димченко, С. Воротніков, І. Козлов та інші.

Аби вшанувати пам'ять видатного педагога та обдарованого музиканта, кафедрою духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету спільно з відділом духових та ударних інструментів Рівненського державного музичного училища в 20017 році був започаткований Всеукраїнський конкурс виконавців на ударних інструментах імені Л. М. Котлара.

З 1997 року клас ударних інструментів Рівненського фахового музичного коледжу очолює *Дем'янюк Олександр Миколайович* – народився 22 липня 1968 року у м. Рівне, викладач класу ударних інструментів Рівненського музичного училища РДГУ і сумісник кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

У 1983р. закінчив Рівненську ДМШ №2 (викл. В.В. Ковальчук), у 1987р. – Рівненське музичне училище (викл. Л.М. Котлар), у 1993р. - Новосибірську консерваторію ім. М.І. Глінки (п. В.Л. Сурначов). З 1990р. - соліст оркестру штабу СибВО, з 1994р. - викл. Новосибірського коледжу, у 1994р. -учасник джазового фестивалю військових біг-бендів у Москві, у 1997р. - міжнародного фестивалю «ЄВРОПА-ІНТЕР», з 1997р. -викл. та керівник ансамблю ударних інструментів Рівненського му-зучилища, учасник джазового фестивалю (Рівне-1999), лауреат 1 та 2 ступеня міжнародного конкурсу виконавців на духових та ударних інструментах ім.В.Старченка 2005-2006року, а також з 2003 року викладач за сумісництвом кафедри духових та ударних інструментів та кафедри естрадної музики інституту мистецтв РДГУ. Студенти класу ударних інструментів завжди

приймають участь в усіх творчих колективах училища, концертах і конкурсах. Ансамбль ударних інструментів не одноразово приймав участь у конкурсах, виступав на концертах училища та творчих звітах училища.

Успішні виступи ансамблю проходили в м. Луцьк в сумісному проекті музикантів зі Львова, Києва, Луцька та Рівного в кантаті Ігоря Стравінського «Свадебка» диригент Ігор Блажков, в 2004 році ансамбль під керівництвом Олександра Дем'янюка приймав участь у другому виконанні в м. Рівне «Кармен сюїти» з камерним оркестром Рівненської обласної філармонії диригент Сергій Примак, а також яскравим був виступ ансамблю у сумісному проекті на закритті фестивалю органної музики з органісткою Катериною Огарковою та Олександром Дем'янюком 24 березня 2015 року в залі камерної та органної музики Рівненської обласної філармонії, де глядачі вперше почули незвичне поєднання органу та ударних інструментів, в червні цього ж року відбувся концерт студента-випускника кафедри естрадної музики інституту мистецтв РДГУ В'ячеслава Самбульського у якому приймали участь ансамбль ударних інструментів з м. Рава-Руська та ансамбль ударних інструментів Рівненського музичного училища РДГУ.

Випускники класу О.М. Дем'янюка - Віктор Бородейко (1998) - студент Рівненського інституту культури, Василь Гелешко (1999) - викладач Орловської ДМШ, Олег Анісімов (1999) - викладач Здовбицької ДМШ. Дуров Михайло (2007), Ковальчук Олена (2008), Павло Бондаренко (2001) - викладач класу ударних інструментів ДМШ №1 м. Рівне, Петро Боярчук, Віталій Мороз, Олександр Леоненко, Тарас Закутаєв, Богдан Яремчук, Приходько Ач'юта, а також випускники Інституту мистецтв РДГУ - Попіль Павло, Тарас Козак, Сергій Гуляк, Віталій Тарасов, Тарас Мозоль, Вячеслав Самбульський, Євген Шиманський.

Дубенський коледж культури і мистецтва

Цей заклад розпочав роботу у повоєнному 1945 році як технікум політосвіти

в складі клубного і бібліотечного відділів з трирічним терміном навчання.

Клас ударних інструментів у Дубенському коледжі культури і мистецтв в різний час вели випускник музично-педагогічного факультету Рівненського педагогічного інституту **П.Л. Кручок, Р.С. Кривенчук**. На даний момент викладача по класу ударних інструментів в Дубенському коледжі культури і мистецтв немає.

Рівненський державний гуманітарний університет.

Історія кафедри духових та ударних інструментів є невід'ємною частиною історії культурно-мистецького життя нашого університету, міста, області, Волинського Полісся та держави в цілому.

В 1969 році був створений Рівненський культурно-освітній факультет Київського інституту культури ім. О.Є. Корнійчука, який пізніше був реорганізований у Рівненський державний інститут культури.

У вересні 1971-1972 навчального року відбувся перший набір студентів на відділ духових та ударних інструментів кафедри оркестрового диригування.

У 1973 році була створена окрема кафедра духових та ударних інструментів, яку очолив випускник Одеської консерваторії В.М. Старченко.

З 1981 року клас ударних інструментів очолив випускник Львівської консерваторії **Леонід Васильович Редько**, який в 1991 році виїхав з Рівного на заробітки за кордон, де його спіткала трагічна доля.

Редько Леонід Васильович народився 21.06.1956р. у с. Старий Остропіль Остропільського району Хмельницької обл. Навчався в Летичівській ДМШ Вінницької області (1963-1965), Млинівській ДМШ Рівненської обл. (1965-1973рр.); Рівненському державному музичному училищі, клас ударних інструментів Л. М. Котлара (1973-1976 рр.); Львівській державній консерваторії ім. М.В. Лисенка на оркестровому факультеті, клас ударних інструментів (1976-1981 рр.).

З 1981 до 1991 р. Л. В. Редько працював викладачем класу ударних інструментів кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури.

Поряд з педагогічною, активно займався концертною діяльністю. Він став першим виконавцем Концерту для ударних інструментів у супроводі оркестру народних інструментів Рівненського інституту культури рівненського композитора М.В. Лисенка-Дністровського.

За роки педагогічної діяльності Л.В. Редько виховав талановитих учнів, серед яких С. Шидловський, Р. Філь.

Димченко Сергій Станіславович – викладач класу ударних інструментів та диригування, концертний виконавець, старший викладач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету, лауреат Всеукраїнських музичних фестивалів: «Червона рута» (м.Київ), «Перлини сезону»(м.Київ), «Вечори над Латорицею» (м.Мукачеве), «Нівроку»(м.Тернопіль), артист естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.

Член асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки

Народився 27 жовтня 1976 року в смт. Вовковинці Деражнянського р-ну Хмельницької обл.

Початкову музичну освіту здобув в Рівненській ДМШ № 2 (закінчив в 1990р., з відзнакою), закінчив Рівненське музичне училище (1995р., з відзнакою, клас ударних інструментів Л.М.Котлара, диригування Л.М.Котлара та Ю.К.Скрипника), Рівненський Інститут слов'янознавства Київського інституту «Слов'янський університет», отримав кваліфікацію бакалавра з міжнародних відносин (1999р.), Рівненський державний гуманітарний університет за спеціальністю «Народна художня творчість», де здобув кваліфікацію керівника духового

оркестру, викладача фахових дисциплін (2000р., з відзнакою, клас ударних інструментів Л.М.Котлара, диригування О.Г.Садового).

Навчаючись на 2-у курсі РДГУ С.С. Димченко виступив на сцені Рівненського музичного училища з сольним концертом (1996р., концертмейстер Н.Л. Цюлюпа).

Створив гурти: рокового - «Темптейшн» («Temptation»), фанк-рокового - «Лос Дінамос» («Los Dinamos»), та ейсід-джазового – «Бікіні 2000» («BIKINI 2000») напрямків, з якими гастролював по Україні, Росії, Польщі. Приймав участь у фестивалях: «Червона рута», «Перлини сезону», «Екзистенція», «Альтернатива», «Слов'янський рок», «Мазепа-фест», «Казантіп», «Вечори над Латорицею», «Чайка», «Нівроку».

С. Димченко неодноразово приймав участь у концертній діяльності ансамблів ударних інструментів Рівненської ДМШ №2 та Рівненського музичного училища, духових оркестрів Рівненської ДМШ №2 і Рівненського музичного училища, духового та джазового оркестрів РДГУ, народних оркестрів Рівненських ДМШ №2 та Рівненського музичного училища, симфонічного рок-оркестру “Бревіс”.

Працював сесійним музикантом (ударні інструменти) на студії звукозапису “Roman records” (м.Київ), де неодноразово приймав участь у різноманітних мистецьких акціях та проектах. Співпрацював з рок-гуртами: «Гартак», «Брати Гадюкіни», «The Crabs», «To Kill the Bottle», «Екстезі», «Джаіра», «Скотчерз», «ШОКІ».

Також з 2000 по 2004 роки працював позаштатним журналістом “Видавничого дому ОГО” (відділ культури), де висвітлював музичні події, які відбувались в Україні.

З 2004 по 2006 рік працював викладачем та ілюстратором народного інструментального мистецтва (духові інструменти) Дубенського училища культури при РДГУ.

З 2009 року - викладач по класу ударних інструментів та диригування кафедри духових та ударних інструментів ІМ РДГУ.

З 2016 року артист естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру. У складі оркестру приймав участь у XV-му Всеукраїнському фестивалі «Тернопільські театральні вечори» (2017р.), де отримали премію «Краща музична вистава» за постановку рок-опери «Біла ворона» та у Всеукраїнському фестивалі театрального мистецтва «Вересневі самоцвіти» (м.Кропивницький 2017р.), а також з гастрольями у Житомирському обласному українському музично-драматичному театрі імені Івана Кочерги.

С. Димченко є директором, співзасновником та членом журі 1-го обласного (відкритого) конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Людвіга Котлара серед учнів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (м. Рівне 10-11 травня 2017 р.) та 2-го Всеукраїнського (відкритого) конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Людвіга Котлара.

С. Димченко є автором більше двадцяти наукових мистецтвознавчих публікацій, присвячених актуальним питанням становлення та розвитку рівненської школи гри на ударних інструментах.

Творчий доробок С. Димченка складають численні студійні записи.

ДИСКОГРАФІЯ:

1. «To kill the Bottle» - альбом «Die Chikatilo» , Gaydabura records м. Рівне 1993р.
звукорежисер В'ячеслав Гайдабура.

2. «Temptation» - альбом «The Land of Promise», White Troop Studio м. Львів 1997р.
звукорежисер Олег Білий Шевченко.

3. «Los Dinamos» - максі сингл «Blood Revolution» , Politon Studio м. Рівне 1998р.
звукорежисер Андрій Гордєєв.

4. «Los Dinamos» та «Тартак» - альбом “Тартак та Друзі” спільний трек «Байдики бити», Roman Luzan records м. Київ 1999р. звукорежисер Роман Люзан.
5. «Los Dinamos» - альбом «Біопілоти», Komora records м. Київ та Nelly Studio м. Рівне 2005р. звукорежисер Сергій Попик.
6. «ВІКІНІ 2000» - максі сингл «Чорний біль 86», Kamerton records при РДГУ 1998р. звукорежисер Андрій Вавринчук.
7. «ВІКІНІ 2000» спільно з гуртом «Брати Гадюкіни» - сингл «Sweet Pop», Gadukiny records та 1+1 records м. Київ 2000р. звукорежисер Павло Крохмальов.
8. «Скотчерз» - сингл «Я на краю», Brem Stoker Studio м. Рівне 2007р. звукорежисер Олексій Казанцев.

2.2. Мистецький форум ім. Л. Котлара в творчому житті Рівненщини.

Кафедра духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ стала ініціатором проведення всеукраїнського виконавського конкурсу імені засновника та завідувача кафедри В'ячеслава Старченка. Перший конкурс відбувся у 2005 році. Кафедрою проведено 9 конкурсів.

Аби вшанувати пам'ять видатного педагога та обдарованого музиканта, Асоціацією діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки та кафедрою духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ у 2017 році був започаткований Всеукраїнський конкурс виконавців на ударних інструментах імені Л. М. Котлара.

Метою конкурсу є виявлення та підтримка творчо обдарованої молоді, популяризація творчості українських та зарубіжних композиторів, обмін науково-методичним досвідом навчання майстерності гри на ударних інструментах (ансамблях), привернення уваги громадськості до проблем розвитку виконавства на ударних інструментах в Україні, підвищення рівня виконавської майстерності учнів, збереження, популяризація та подальший розвиток школи гри на ударних інструментах, пропаганда творів українських та зарубіжних композиторів, обмін досвідом та інноваційними ідеями провідних викладачів.

Основними завданнями конкурсу є:

- виявлення обдарованої молоді та визначення переможців в 3-х категоріях;
- популяризація виконавства на ударних інструментах;
- збагачення репертуару високохудожніми творами українських та зарубіжних композиторів;

- привернення уваги широких кіл громадськості до проблем юних талантів, орієнтованих на популяризацію кращих зразків інструментальної музики;
- визначення навчально-методичного рівня роботи викладачів, обмін творчими досягненнями, розповсюдження досвіду роботи провідних викладачів;
- презентація сучасних наукових та методичних видань для виконавців на духових та ударних інструментах.

Перший конкурс мав статус регіонального відкритого конкурсу виконавців (ансамблів) на ударних інструментах і відбувся 10-11 травня 2017 року на базі Рівненського Інституту мистецтв.

Організаційний комітет 1-го обласного (відкритого) конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Людвіга Котлара:

Голова: **Пастушенко Андрій Семенович** – голова Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки, заслужений працівник культури України, відмінник освіти України, професор кафедри хорового диригування Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Заступник голови: **Цюлюпа Степан Данилович** – заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету, відмінник освіти України, голова асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Члени оргкомітету: **Сверлюк Ярослав Васильович** – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора Інституту мистецтв (музичне мистецтво) Рівненського державного гуманітарного університету.

Самчук Володимир Васильович – директор комунального закладу «Рівненський обласний центр народної творчості» Рівненської обласної ради. Член асоціації діячів духової музики.

Димченко Сергій Станіславович – директор конкурсу, старший викладач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету. Член асоціації діячів духової музики.

Палаженко Олег Петрович - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету. Член асоціації діячів духової музики.

Терлецький Микола Миколайович - доцент кафедри духових та ударних інструментів РДГУ.

Гайдабура Олександр Дмитрович - доцент кафедри духових та ударних інструментів РДГУ.

Сіончук Олександр Володимирович – старший викладач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету. Член асоціації діячів духової музики.

Пастушок Тарас Васильович - викладач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Печерська Інна Олегівна – концертмейстер кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Руденко Людмила Борисівна - концертмейстер кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Сапіжук Наталія Володимирівна - концертмейстер кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Смик Лариса Юріївна - концертмейстер кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Умови проведення конкурсу:

1. Конкурс проводиться раз на два роки в один тур.
2. У конкурсі беруть участь учні початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів:
 - I категорія – солісти до 11 років включно;
 - II категорія – солісти від 12 років включно.
 - III категорія – ансамблі (без обмеження вікової категорії).
3. Виступи оцінюються за такими критеріями:
 - виконавська майстерність;
 - артистизм та сценічна культура.
4. Програмні вимоги конкурсу:
 - I категорія – один твір на ксилофоні (маримбі, віброфоні), один твір на ударній установці або малому барабані;
 - II категорія - два різнохарактерні твори на ксилофоні (маримбі, віброфоні), один твір на ударній установці або малому барабані;
 - III категорія (ансамблі)- два різнохарактерних твори.
5. До складу журі входять провідні митці та викладачі.
 - 5.1. Виступи оцінюються за 12-бальною системою.
 - 5.2. Журі має право розділяти місця, не присуджувати Гран-прі, присуджувати не всі призові місця, нагороджувати кращих викладачів та концертмейстерів.

6. Нагородження учасників:

6.1. Переможець та лауреати конкурсу нагороджуються дипломами.

6.2. Переможцем конкурсу є володар Гран-прі, лауреатами – конкурсанти, які зайняли I, II, III місця у кожній з категорій.

6.3. Всім конкурсантам вручається диплом учасника конкурсу.

СКЛАД ЖУРІ

1-го обласного (відкритого) конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Людвіга Котлара серед учнів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів

Голова журі – Сверлюк Ярослав Васильович, доктор педагогічних наук, професор, заступник директора Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени журі

Цюлюпа Степан Данилович, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету, голова асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки, член асоціації трубачів-професіоналів України.

Самчук Володимир Васильович, директор комунального закладу „Рівненський обласний центр народної творчості”, Рівненської обласної ради, член асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Дем'янюк Олександр Миколайович, викладач класу ударних інструментів відділу духових та ударних інструментів Рівненського музичного училища РДГУ, спеціаліст вищої категорії.

Димченко Сергій Станіславович, старший викладач класу ударних інструментів кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, член асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення

Національної всеукраїнської музичної спілки.

Відкриття конкурсу відбулось 10 травня 2017 р. у концертній залі Інституту мистецтв РДГУ на Хвильового, 7. На відкритті конкурсуз привітальною промовою виступили директор Інституту мистецтв РДГУ, Заслужений працівник культури України, кандидат філологічних наук, доцент Шевчук С. І, голова журі Серлюк Я.В., Члени журі Цюлюпа С.Д., Димченко С.С.

У святковому концерті, присвяченому відкриттю 1-го обласного (відкритого) конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Людвіга Котлара взяли участь творчі колективи кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ:

Дикселенд–бенд «Джокер, керівник - Олександр Сіончук.

У виконанні Дикселенд–бенд «Джокер прозвучали твори:

1. Олександр Сіончук - Фантазія на теми козацьких, стрілецьких та повстанських пісень «За Україну»
2. Джордж Шонберг «Пошепки»
3. Олександр Гайдабура «Восьмеро в космосі».

Джаз-оркестр, керівник Олександр Гайдабура.

Визначною подією в культурно-мистецькому житті кафедри було створення в 1974 році Джаз-оркестру, який очолив випускник Рівненського педагогічного інституту Олександр Дмитрович Гайдабура, досвідчений диригент і керівник джазових оркестрів "Горинь" та "Полісся".

Джаз-оркестр відомий не тільки в м. Рівне, але й далеко за його межами. Географія концертних виступів досить широка - починаючи з північних районів Рівненщини і закінчуючи концертними виступами в м. Києві, Львові, Житомирі, Луцьку та інших містах України.

В репертуарі джаз-оркестру твори українських композиторів: І.Поклада, В.Івасюка, П.Майбороди; твори композиторів Рівненщини: В.Толканьова, О.Каневського, О.Безсалова, М.Каганова, Л.Жевченка; твори золотого фонду

світової джазової класики: Д.Еллінгтона, К.Портера, Г.Міллера, К.Бессі, Б.Гудмана, Дж.Гарленда, Дж.Джуфрі, З.Абреу. Д.Луїджі та ін.

Гайдабура Олександр Дмитрович – викладач, диригент, концертний виконавець, аранжувальник. Лауреат міжнародних фестивалів духової музики “Сурми-97”, “Сурми-98”, “Сурми-2000”, лауреат всеукраїнського фестивалю джазової музики “Рівне-98”, доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ.

Програма Джазового оркестру:

1. Манфред Шнайдер «Вступна п'єса»
2. Джордж Т'юзік «Колискова для Бессі», соліст –Олександр Левчук (труба)
3. Джордж Ширінг «Колискова», солісти: Роман Буряк (тромбон), Андрій Жуковський (кларнет).
4. Ларрі Бартон «Хаос», солісти: Роман Романюк (саксофон альт), Олександр Левчук (труба), Назар Сович (саксофон тенор), Роман Безтелесний (бас гітара), Роман Демчук (ударні інструменти).

Конкурсна програма учасників

Солісти - I вікова категорія (молодша)

1.Можаровський Максим, учень 4 класу Житомирської музичної школи №1 ім. Б. Лятошинського, клас викл. Луговського Валерія Вікторовича, конц. Микал Ольга Юрїївна.

Програма:

- 1.Д.Кабалевський - Галоп з сюїти «Комедіанти»
2. О.Юдін - «Маріонетки - Бунтарі»

2. Осташ Марк, учень 2 класу Здолбунівської музичної школи

Клас викл. Пшеничного Юрія Володимировича

конц. Єрохіна Галина Олександрівна

Програма :

1. П. Чайковський- Танок маленьких лебедів з балету «Лебедине озеро»
2. Б. Кравченко - «Литаври»

3. Заховайко Арсеній, учень 1 класу Здолбунівської музичної школи

Клас викл. Грушицького Олега Богдановича,

конц. Єрохіна Галина Олександрівна.

Програма:

1. В. Селіванов - «Жарт»
2. С. Прокоф'єв - «Казка»

4. Громадський Вадим, учень 4 класу Тереховлянської школи мистецтв
Клас викл. Сорожкевича Анатолія Володимировича
конц. Марчук Єлизавета Костянтинівна

Програма:

1. Ф. Шуберт - «Музичний момент»
2. Ф. Пассерон - «П'єса»

5. Трусь Віталій, учень 5 класу Тереховлянської школи мистецтв
Клас викл. Сорожкевича Анатолія Володимировича
конц. Марчук Єлизавета Костянтинівна

Програма:

1. В.А. Моцарт - «Рондо»
2. Я. Вайнбергер - «Модерато»

6. П'яний Ілля, учень 3 класу Рівненської ДМШ№1 ім. М. Лисенка
Клас викл. Бондаренка Павла Миколайовича
конц. Бараннік Юрій Володимирович

Програма:

1. Л.Бетховен - «Менует»
2. С.Соснін - «Веселі дні»

7. Дмитрук Олексій, учень 1 класу Рівненської ДМШ№2
Клас викл. Ковальчук Віталій Володимирович
конц. Мостова Марина Андріївна

Програма:

1. Й.С. Бах - «Гавот»
2. Українська народна пісня «Їхав козак за Дунай»

Солісти- II вікова категорія (старша від 12 років)

1. Луговська Анастасія, учениця 5 класу Житомирської музичної школи №1
ім. Б. Лятошинського

Клас викл. Луговського Валерія Вікторовича
конц. Микал Ольга Юріївна

Програма:

1. Ж.Бізе – Увертюра до опери «Кармен»
2. Н. Мордасов – «Слухай ритм»
3. Е.Копецькі – «Flip-Flop»

2. **Берчук Микола**, учень 5 класу Житомирської музичної школи №1 ім. Б. Лятошинського

Клас викл. Луговського Валерія Вікторовича
конц. Микал Ольга Юріївна

Програма:

1. Румунський народний танок - «Жайворонок»
2. Ф.Дюпен, М.Йордан - «Ритм»
3. Екгард Копецькі - «Rutsch - party»

3. **Рогозін Павло**, учень 5 класу Здолбунівської музичної школи

Клас викл. Грушицького Олега Богдановича,
конц. Єрохіна Галина Олександрівна

Програма:

1. С. Рахманінов - «Італійська полька»
2. Ж. Рамо - «Тамбурін»
3. Д. Кабалевський - «Весела подорож»

4. **Матвійчук Ярослав**, учень 5 класу Здолбунівської музичної школи

Клас викл. Пшеничного Юрія Володимировича,
конц. Єрохіна Галина Олександрівна.

Програма:

1. В. Монті - «Чардаш»
2. Ж. Бізе - «Увертюра до опери «Кармен»
3. Невідомий автор - «Марш»

5. **Семенчук Олександр**, учень 6 класу Кременецької школи мистецтв ім. М. Вериківського

Клас викл. Войтка Вячеслава Володимировича
конц. Ковальчук Ірина Павлівна

Програма:

1. В. Безкоровайний - «Українська думка №6»
2. А. Полонський - «Концертний Чардаш»
3. С. Прокоф'єв - «Тарантела»

6. **Стукало Олександр**, учень 7 класу Рівненської ДМШ №2

Клас викл. Ковальчука Віталія Володимировича
конц. Мостова Марина Андріївна

Програма:

1. Р. Глієр - «Вальс»
2. П. Сарасате - «Циганські наспіви» ч.2
3. Д. Шостакович - «Полька-шарманка» з 1-ї балетної сюїти

7. Пучков Артур, учень 8 класу Рівненської ДМШ№2

Клас викл. Ковальчука Віталія Володимировича

конц. Мостова Марина Андріївна

Програма:

1. В. Гаврилін - «Тарантела»
2. Й. Брамс - «Угорський танок №1»
3. Д. Шостакович - «Полька» з балетної сюїти.

Ансамблі.

1.Ансамбль ударних інструментів Теремовлянської школи мистецтв

керівник - Сорожкевич Анатолій Володимирович

Програма:

1. С.Рахманінов «Італійська полька
2. Чак Ріо «Текіла»

2.Ансамбль ударних інструментів Рівненської ДМШ №1 ім. М. Лисенка

керівник - Бондаренко Павло Миколайович

Програма:

1. Со Данко «Самба – бегін»
2. Оззі Озборн « Шалений потяг»

3.Ансамбль ударних інструментів Рівненської ДМШ №2

керівник -Ковальчук Віталій Володимирович

конц. Мостова Марина Андріївна

Програма:

1. Лало Девіла «Фієста латіна»
2. Екгард Копецкі «Барабани попереду».

10 травня 2017 р. відбулось нагородження переможців конкурсу та урочисте закриття 1-го обласного (відкритого) конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Людвіга Котлара.

Володарем **Гран-Прі** став. **Семенчук Олександр**, учень 6 класу Кременецької школи мистецтв ім. М. Вериківського (клас викл. Войтка В.В., конц. Ковальчук І. П.).

Лауреатами I ступеня стали:

Можаровський Максим, учень 4 класу Житомирської музичної школи №1 ім.

Б. Лятошинського(клас викл. Луговського В. В., конц. Микал О.Ю.);

Берчук Микола, учень 5 класу Житомирської музичної школи №1 ім. Б. Лятошинського (клас викл. Луговського В.В., конц. Микал О.Ю.);

Ансамбль ударних інструментів Рівненської ДМШ №2

керівник -Ковальчук Віталій Володимирович

конц. Мостова Марина Андріївна

Лауреатами II ступеня стали:

П'яний Ілля, учень 3 класу Рівненської ДМШ№1 ім. М. Лисенка (клас викл. Бондаренка П.М., конц. Бараннік Ю.В.);

Громадський Вадим, учень 4 класу Тереховлянської школи мистецтв (клас викл. Сорожкевича А.В., конц. Марчук Є.К.);

Трусь Віталій, учень 5 класу Тереховлянської школи мистецтв (клас викл. Сорожкевича А.В., конц. Марчук Є.К.);

Пучков Артур, учень 8 класу Рівненської ДМШ№2 (клас викл. Ковальчука В.В., конц. Мостова М.А.);

Ансамбль ударних інструментів Рівненської ДМШ №1 ім. М. Лисенка

керівник - Бондаренко П.М.

Лауреатами III ступеня стали:

Заховайко Арсеній, учень 1 класу Здолбунівської музичної школи (клас викл. Грушицького ОБ., конц. Єрохіна Г.О.);

Дмитрук Олексій, учень 1 класу Рівненської ДМШ№2 (клас викл. Ковальчука В.В., конц. Мостова М.А.);

Осташ Марк, учень 2 класу Здолбунівської музичної школи (клас викл. Пшеничного Ю.В., конц. Єрохіна Г.О.);

Рогозін Павло, учень 5 класу Здолбунівської музичної школи (клас викл. Грушицького О.Б., конц. Єрохіна Г.О.);

Луговська Анастасія, учениця 5 класу Житомирської музичної школи №1 ім. Б. Лятошинського (клас викл. Луговського В. В., конц. Микал О.Ю.);

Матвійчук Ярослав, учень 5 класу Здолбунівської музичної школи (клас викл. Пшеничного Ю.В., конц. Єрохіна Г.О.);

Ансамбль ударних інструментів Тереховлянської школи мистецтв
керівник - Сорожкевич А.В.

5-7 квітня 2019 р. у Рівному відбувся II Всеукраїнський конкурс молодих виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Л. Котлара.

Умови проведення конкурсу:

1. Конкурс проводиться раз на два роки в два тури у формі публічного виступу, порядок якого визначається згідно з жеребкуванням.
1-й тур (відбірковий) – проводиться початковими мистецькими навчальними закладами і закладами вищої освіти I-II рівнів акредитації.
2-й тур (підсумковий) – проводиться Рівненським державним гуманітарним університетом.
Від кожного навчального закладу рекомендується до участі в конкурсі до 5-ти виконавців та 2-х ансамблів.

2. Конкурс проводився серед виконавців (ансамблів) на ударних інструментах:

молодша група – учні ДМШ, учасники мистецьких гуртків та студій палаців дітей та молоді, учні спеціалізованих музичних шкіл-інтернатів (до 8 класу включно), талановита молодь загальноосвітніх шкіл віком до 12 років;

середня група – учні ДМШ, учасники мистецьких гуртків та студій палаців дітей та молоді, учні спеціалізованих музичних шкіл-інтернатів (9-11 класи), талановита молодь загальноосвітніх шкіл віком 12-15 років;

старша група – студенти закладів вищої освіти I-II рівнів акредитації (музичні та педагогічні училища, училища культури і мистецтва, коледжі культури і мистецтва, музично-педагогічні коледжі та училища).

– **ансамблі** (без обмеження вікової категорії).

Конкурсні вимоги

Молодша група

1. Обов'язковий твір: твір українського композитора.
2. Один із вказаних творів:
 - а) А. Філіпенко, «Скачалочка»
 - б) Л. Вербицький, «Скоморохи»
 - в) Д. Палієв, «Малкіят том» м.б.

Середня група

1. Обов'язковий твір: твір українського композитора.
2. Один із вказаних творів:
 - а) А.Вівальді, Концерт для скрипки з оркестром а moll (1 або 3 частина);
 - б) Й. Бах, Концерт для скрипки з оркестром а moll (1 ч.);
3. П'єса на малому барабані або групі ударних інструментів.

Старша група

1. Обов'язковий твір: твір українського композитора.
2. Один із вказаних творів:
 - а) Г. Рзаєв, Концертіно для ксилофона;
 - б) Ф. Ліст, Угорська рапсодія №2;
 - в) Г. Крейслер, Китайський тамбурін.
3. П'єса на віброфоні в чотири палички (соло або у супроводі фортепіано), або віртуозний твір на ксилофоні або литаврах (на вибір).

Вимоги для ансамблів ударних інструментів.

1. Обов'язковий твір: твір українського композитора.
2. 2-3 п'єси різних за характером на вибір учасника.

Склад організаційного комітету конкурсу:

Голова оргкомітету – **Постоловський Руслан Михайлович**, ректор Рівненського державного гуманітарного університету.

Заступники голови оргкомітету – **Ліпський Віталій Володимирович**, начальник управління молоді та спорту Рівненської обласної державної адміністрації;

Максименко Тарас Анатолійович, начальник управління культури і туризму виконавчого комітету Рівненської міської ради;

Сверлюк Ярослав Васильович, директор Інституту мистецтв РДГУ, доктор педагогічних наук, професор кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ;

Бортник Анатолій Сергійович, директор Рівненського музичного училища РДГУ, заслужений артист України, член Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки;

Цюлюпа Степан Данилович, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, голова Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки;

Дем'янюк Олександр Миколайович, викладач вищої категорії відділу духових та ударних інструментів Рівненського музичного училища РДГУ, член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки;

Самчук Володимир Васильович, директор комунального закладу «Рівненський обласний центр народної творчості» Рівненської обласної ради. Член асоціації діячів духової музики;

Кімстач Костянтин Юрійович, завідувач відділу духових та ударних інструментів Рівненського музичного училища РДГУ, член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки;

Климчик Сергій Васильович, директор КЗ Рівненська ДМШ «2, м. Рівне, член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки;

Димченко Сергій Станіславович, ст. викладач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки;

Димченко Катерина Сергіївна, завідувачка відділом духових та ударних інструментів КЗ Рівненська ДМШ «2, м. Рівне.

Склад журі

II Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Л. Котлара:

Журі конкурсу очолив заслужений артист України, професор кафедри духових та ударних інструментів Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка. **Борис Михайлович Олійник**. Склад журі конкурсу:

Рудзінський Михайло Степанович – співголова журі, викладач-методист відділу духових та ударних інструментів Тернопільського музичного коледжу імені С. Крушельницької.

Сверлюк Ярослав Васильович – директор Інституту мистецтв РДГУ, доктор педагогічних наук, професор кафедри духових та ударних інструментів, член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Цюлюпа Степан Данилович – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, голова Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Бортник Анатолій Сергійович, директор Рівненського музичного училища РДГУ, заслужений артист України, член Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки;

Крет Зіновій Миколайович, народний артист України, головний диригент Рівненського академічного музично-драматичного театру, професор кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Трачук Леонід Данилович, заслужений працівник культури України, директор Тульчинського коледжу культури, м. Тульчин, Вінницька обл.

Димченко Сергій Станіславович – старший викладач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Дем'янюк Олександр Миколайович – викладач вищої категорії відділу духових та ударних інструментів Рівненського музичного училища РДГУ, член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Кімстач Костянтин Юрійович, завідувач відділу духових та ударних інструментів Рівненського музичного училища РДГУ, член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки;

Ковальчук Віталій Володимирович, викладач-методист відділу духових та ударних інструментів Рівненської ДМШ» №2, м. Рівне.

Учасники конкурсу

Молодша група

1.Городній Олександр, учень 3-го класу Кременецької школи мистецтв імені М. Вериківського, Тернопільська обл. Викладач Блажко О.В., концертмейстер Ковальчук І.П.

Програма виступу:

1. В. Безкоровайний, Українська думка
2. А. Філіпенко Скакалочка

2.Миколюк Владислав - учень 3-го класу Кременецької школи мистецтв імені М. Вериківського, Тернопільська обл. Викладач Блажко О.В., концертмейстер Ковальчук І.П.

Програма виступу:

1. В. Безкоровайний, Українська думка
2. Л. Вербицький Скоморохи

3.Пилипюк Лев – учень 3-го класу Рівненського палацу дітей та молоді Викладач Бондаренко П.М., концертмейстер Ріпа А.В.

Програма виступу:

1. Д. Кобалевський Галоп
2. А. Мажуков Рок

4.Полянчук Денис – учень 3-го класу Красилівської дитячої школи мистецтв, Хмельницька обл. Викладач Ткачук А.І., концертмейстер Верпик Н.А.

Програма виступу:

1. Р. Компанієць Менцет
2. Л. Вербицький Скоморохи.

5. Скобало Захарій – учень 4-го класу Львівської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату імені С. Крушельницької, м. Львів Викладач Заслужений артист України, професор Олійник Б.М., концертмейстер Андрієвська О.В.

Програма виступу:

1. А. Філіпенко Скакалочка
2. Д. Палієв Малий том

6. Солук Остап – учень 2-го класу Львівської музичної школи №7, м. Львів Викладач Добош І.Б., концертмейстер Андрієвська О.В.

Програма виступу:

1. В. Косенко Скерціно і марш, переклад Б. Олійника
2. Д Палієв Малий том.

7. Хай Тихон – учень 2-го класу Луцької музичної школи №3, м. Луцьк. Викладач Даценко А.В., концертмейстер Возняк О.М.

Програма виступу:

1. А. Хачатурян Гопак
2. А. Філіпенко Скакалочка

Середня група

1.Боднарчук Анатолій – учень 4-го класу Тернопільської музичної школи №1 імені В. Барвінського, м. Тернопіль.

Викладач Українець В.Б., концертмейстер Ящишин І.Я.

Програма виступу:

1. А. Вівальді Концерт ч.1, ля-мінор
2. А. Філіпенко Скачалочка
3. Д. Палієв Етюд №6.

2.Горобняк Юрій – учень 7-го класу школи-студії при Хмельницькому музичному коледжі імені В. Заремби, м. Хмельницький.

Викладач Прохніцький М.М., концертмейстер Прохніцька О.Л.

Програма виступу:

1. М. Лисенко Український танець
2. Й. Бах Концерт, ля-мінор, 1 ч.
3. Д. Палієв Етюд №10

3.Громадський Вадим – учень 6-го класу Тербовлянської мистецької школи, Тернопільська обл.

Викладач Сорожкевич А.В., концертмейстер Марчук Є.К.

Програма виступу:

1. М. Скорик Мелодія
2. А. Вівальді Концерт для скрипки ля-мінор, 3 ч.
3. Д. Палієв Етюд №6

4.Данилюк Андрій – учень 8-го класу Краси́лівської дитячої школи мистецтв, Хмельницька обл. Викладач Ткачук А.І., концертмейстер Михальчук О.О..

Програма виступу:

1. М. Лисенко Український танець
2. С. Прокоф'єв Тарантела
3. Й. Бах Концерт ля-мінор, 1 ч.

5.Іванюк Назар – учень 6-го класу Луцької музичної школи №3, м. Луцьк.

Викладач Даценко А.В., концертмейстер Возняк О.М.

Програма виступу:

1. Й. Бах Концерт ля-мінор, 1 ч.
2. Зденек Кротіл Концертна п'єса
3. Бруно Марс Uptown Funk

6.Кріль Михайло – учень 4-го класу школи педагогічної практики при Тернопільському музичному коледжі імені С. Крушельницької, м. Тернопіль

Викладач Яков'як А.В., концертмейстер Даньків Ю.П.

Програма виступу:

1. А. Вівальді Концерт ля-мінор, 1 ч.
2. Б. Фільц Аркан
3. Д. Кабалевський Похідний марш

7.Лук'янчук Ілля – учень 6-го класу Луцької музичної школи №3, м. Луцьк.

Викладач Даценко А.В., концертмейстер Клекочко Т.О..

Програма виступу:

1. Й. Бах Концерт ля-мінор, 1ч.
2. В. Попадюк Трам-трам

8. Лук'янчук Остап – учень 6-го класу Луцької музичної школи №3, м. Луцьк.
Викладач Даценко А.В., концертмейстер Клекочко Т.О.

Програма виступу:

1. В. Матвійчук Ватра
2. М. Римський-Корсаков Політ джмілья

9. Ромашок В'ячеслав – учень 8-го класу Красилівської дитячої школи мистецтв, Хмельницька обл. Викладач Ткачук А.І., концертмейстер Михальчук О.О..

Програма виступу:

1. М. Скорик Мелодія
2. А. Вівальді Концерт ля-мінор, 1ч.
3. Козацький патруль

10. Смага Олег – учень 5-го класу Львівської державної музичної школи №7, м. Львів

Викладач Добош І.Б., концертмейстер Андрієвська О.В.

Програма виступу:

1. М. Лисенко Скерцо
2. А. Вівальді Концерт ля-мінор
3. Д. Палієв Етюд для малого барабана №1

11. Суровий Віталій – учень 5-го класу Львівської державної музичної школи №7, м. Львів

Викладач Добош І.Б., концертмейстер Андрієвська О.В.

Програма виступу:

1. А. Полонський Іспанський танець
2. А. Вівальді Концерт ля-мінор, 1ч.
3. Д. Палієв Марш №4

Старша група

1. Ключев Єгор – студент 1-го курсу Хмельницького музичного коледжу імені В. Заремби, м. Хмельницький.

Викладач Прохніцький М.М., концертмейстер Соболева І.І.

Програма виступу:

1. Ф. Ліст Угорська рапсодія №2
2. А. Каппіо Заряд
3. А. Пушкарьов Маленький джаз-вальс

2. Купріюк Геннадій – студент 4-го курсу Волинського коледжу культури і мистецтв імені І. Стравінського, м. Луцьк

Викладач Кучер П.С., концертмейстер Бойко Н.В.

Програма виступу:

1. Г. Крейслер Китайський тамбурин
2. Д. Палієв Концертний етюд
3. А. Єрмоленко Липень
4. К. Бахолдін Коли не вистачає техніки

3.Лаврова Саманта – студентка 3-го курсу Хмельницького музичного коледжу імені В. Заремби, м. Хмельницький.

Викладач Прохніцький М.М., концертмейстер Соболева І.І.

Програма виступу:

1. Ф. Ліст Угорська рапсодія №2
2. Г. Черненко Етюд-каприз Вінегрет
3. М. Глентворс Блюз для Гілберта
4. М. Арнольд Концертна п'єса

4.Місюренко Ярослав – студент 4-го курсу Хмельницького музичного коледжу імені В. Заремби, м. Хмельницький.

Викладач Прохніцький М.М., концертмейстер Соболева І.І.

Програма виступу:

1. Г. Крейслер Китайський тамбурин
2. О. Пушкарьов Маленький джаз-вальс
3. Лілофф Архус
4. Д. Граєффе Скерцо

5.Настюк Ярослав – студент 3-го курсу Тернопільського музичного коледжу імені С. Крушельницької, м. Тернопіль

Викладач Рудзінський М.С. концертмейстер Даньків Ю.П.

Програма виступу:

1. Ф. Ліст Угорська рапсодія №2
2. Г. Черненко Етюд-каприз Вінегрет
3. І. Фролов П'єса в стилі блюз
4. В. Шинстін Тімполеро

6.Облещук Андрій – студент 2-го курсу Тернопільського музичного коледжу імені С. Крушельницької, м. Тернопіль

Викладач Рудзінський М.С. концертмейстер Даньків Ю.П.

Програма виступу:

1. Г. Крейслер Китайський тамбурин
2. Р. Свірський Молдавська рапсодія
3. Е. Копецькі Літня фантазія
4. Д. Палієв Малий том

7.Семенчук Олександр – студент 2-го курсу Рівненського музичного училища РДГУ, м. Рівне

Викладач Дем'янюк О.М., концертмейстер Свірська Л.Л.

Програма виступу:

1. Г. Рзаєв Концертіно

- 2.Н. Розауро Блюз
- 3.Б.Еммет Падіння Парижу
- 4.А. Полонський Концертна п'єса

8.Стецюк Владислав – студент Волинського коледжу культури і мистецтв імені І. Стравінського, м. Луцьк

Викладач Кучер П.С., концертмейстер Бойко Н.В.

Програма виступу:

1. Ф. Ліст Угорська рапсодія №2
2. В. Шлюттер Скажений кіт
3. У. Бенсон Грецький танець
4. Г. Черненко Етюд-каприз Вінегрет

9.Судомир Олег – студент 2-го курсу Тернопільського музичного коледжу імені С. Крушельницької, м. Тернопіль

Викладач Рудзінський М.С. концертмейстер Даньків Ю.П.

Програма виступу:

1. Г. Рзаєв Концертіно
2. К. Бахолдін Коли не вистачає техніки
3. В. Вотрін П'єса в складному розмірі
4. А. Гуревич Старе банджо

10.Туранський В'ячеслав – студент4-го курсу Тульчинського коледжу культури і мистецтв, м. Тульчин, Вінницька обл.

Викладач Кирилишен Г.В., концертмейстер Недзельська О.В.

Програма виступу:

1. П. Сарасате Циганські наспіви
2. Д. Палієв Концертний етюд№10
3. О. Саратський Джаз в Карпатах
4. Г. Рзаєв Концертіно

11.Яков'як Андрій - студент 4-го курсу Тернопільського музичного коледжу імені С. Крушельницької, м. Тернопіль

Викладач Рудзінський М.С. концертмейстер Даньків Ю.П.

Програма виступу:

1. Ф. Ліст Угорська рапсодія №2
2. Г. Черненко Етюд-каприз Вінегрет
3. О. Нежигай Концертний дует для ударних з фортепіано
4. Н. Живкович Сномінет

12.Яцуляк Юліан – студент 2-го курсу Кам'янець-Подільського коледжу культури і мистецтв, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл.

Викладач Тітов О.М., концертмейстер Новіченко Ю.П.

Програма виступу:

1. О. Бец Українське інтермецо
2. Г. Крейслер Китайський тамбурін

3. Румунська народна мелодія в обробці А. Гриншпуна
4. Д. Палієв Імпровізація

Ансамблі

Молодша група

1. **Ансамбль ударних інструментів Рівненської ДМШ №1 імені М. Лисенка, м. Рівне**

Керівник Бондаренко П.М., концертмейстер Шавардак О.

Програма виступу:

1. Франц Джоел Ямайка
2. М. Леонтович Щедрик

Середня група

1. **Ансамбль ударних інструментів Рівненської ДМШ №2, м. Рівне**
Керівник Ковальчук В.В., концертмейстер Кульчинський С.Я.

Програма виступу:

1. Тіто Пуенте Слухай як звучить
2. Екхарт Копецькій Кришталь ударів

2. **Ансамбль ударних інструментів Тербовлянської мистецької школи, м. Тербовля, Тернопільська обл.**

Керівник Сорожкевич А.В., концертмейстер Марчук Є.К.

Програма виступу:

1. А. Хачатурян Танець з шаблями
2. Українська народна пісня в обробці М. Рудзінського Іхав козак за Дунай
3. Луїс Фонсі Деспасіто

3. **Дует ксилофоністів «Резонатор» Красилівської школи мистецтв м. Красилів, Хмельницька обл.**

Керівник Ткачук А.І., концертмейстер Михальчук О.О.

Програма виступу:

1. В. Матвійчук Ватра
2. Інструментовка Н. Веприк Каламбур

Старша група

1. **Ансамбль ударних інструментів Рівненського музичного училища РДГУ, м. Рівне**

Керівник Дем'янюк О.М., концертмейстер Свірська Л.Л.

Програма виступу:

1. А. П'яцола Лібер танго
2. Натан Даугрі Шок фактор
3. В. Івасюк Балада про мальви.

2. **Ансамбль ударних інструментів Тернопільського музичного коледжу імені С. Крушельницької, м. Тернопіль**

Керівник Рудзінський М.С., концертмейстер Даньків Ю.П.

Програма виступу:

1. Й. Бах Скерцо
2. Майс девіс Іспанська картинка
3. Чак Ріо Текіла
4. М. Рудзінський Барабанний бенд.

РЕЗУЛЬТАТИ КОНКУРСУ

молодша група

Дипломанти

Смаль Денис – учень 2-го класу Здолбунівської ДМШ

Викладач Пшеничний Юрій Володимирович

Концертмейстер Леонтєва Ольга Костянтинівна

III місце

Городній Олександр – учень 3-го класу Кременецької школи мистецтв імені М. Вериківського, м. Кременець, Тернопільська область.

Викладач Блажко Олександр Володимирович

Концертмейстер Ковальчук Ірина Павлівна

Солук Остап – учень 2-го класу Львівської музичної школи № 7, м. Львів.

Викладач Добош Іван Богданович

Концертмейстер Андрієвська Олександра Вікторівна

Полянчук Денис – учень 3-го класу Красилівської дитячої школи мистецтв, м. Красилів, Хмельницька область.

Викладач Ткачук Анатолій Іванович

Концертмейстер Веприк Наталія Анатоліївна

II місце

Миколіук Владислав – учень 3-го класу Кременецької школи мистецтв імені М. Вериківського, м. Кременець, Тернопільська область.

Викладач Блажко Олександр Володимирович

Концертмейстер Ковальчук Ірина Павлівна

Батін Владислав – учень 2-го класу Здолбунівської ДМШ

Викладач Пшеничний Юрій Володимирович

Концертмейстер Леонтєва Ольга Костянтинівна

I місце

Скобало Захарій – учень 4-го класу Львівської середньої спеціалізованої музичної школи – інтернату імені Соломії Крушельницької, м. Львів.

Викладач Заслужений артист України, професор Олійник Борис Михайлович

Концертмейстер Андрієвська Олександра Вікторівна

Хай Тихон - учень 2-го класу Луцької музичної школи № 3, м. Луцьк, Волинська область..

Викладач Даценко Анатолій Володимирович
Концертмейстер Возняк Ольга Миколаївна

середня група

Дипломанти:

Іванюк Назар –учень 6-го класу Луцької музичної школи № 3, м. Луцьк, Волинська область.

Викладач Даценко Анатолій Володимирович
Концертмейстер Возняк Ольга Миколаївна

Данилюк Андрій- учень 8-го класу Красилівської дитячої школи мистецтв м. Красилів, Хмельницька область.

Викладач Ткачук Анатолій Іванович
Концертмейстер Михальчук Ольга Олександрівна

III місце

Суровий Віталій - учень 5-го класу Львівської державної музичної школи №7, м. Львів.

Викладач Добош Іван Богданович
Концертмейстер Андрієвська Олександра Вікторівна

Лук'янчук Ілля – учень 6 класу Луцької музичної школи № 3, м. Луцьк, Волинська область.

Викладач Даценко Анатолій Володимирович
Концертмейстер Клекочко Тетяна Олександрівна

Ромашок В'ячеслав – учень 8-го класу Красилівської дитячої школи мистецтв м. Красилів, Хмельницька область.

Викладач Ткачук Анатолій Іванович
Концертмейстер Михальчук Ольга Олександрівна

II місце

Смага Олег – учень 5-го класу Львівської державної музичної школи №7, м. Львів.

Викладач Добош Іван Богданович
Концертмейстер Андрієвська Олександра Вікторівна

Горобняк Юрій – учень 7-го класу школи-студії при Хмельницькому музичному коледжі імені В.І.Заремби, м. Хмельницький.

Викладач Прохніцький Микола Миколайович

Концертмейстер Прохніцька Олександра Луїзівна

I місце

Громадський Вадим –учень 6-го класу Тербовлянської мистецької школи, м. Тербовля, Тернопільська область.

Викладач Сорожкевич Анатолій Володимирович

Концертмейстер Марчук Єлизавета Костянтинівна

старша група

Дипломанти:

Купріюк Геннадій Миколайович – студент 4-го курсу Волинського коледжу культури і мистецтв імені І.Ф. Стравінського, м. Луцьк, Волинська область.

Викладач – Кучер Павло Станіславович.

Концертмейстер – Бойко Наталія Володимирівна

Туранський В'ячеслав – студент 4-го курсу Тульчинського коледжу культури і мистецтв, м. Тульчин, Вінницька область

Викладач – Кирилишен Григорій Володимирович

Концертмейстер – Недзельська Ольга Валентинівна

Місюренко Ярослав – студент 4-го курсу Хмельницького музичного коледжу ім. В.І. Заремби, м. Хмельницький.

Викладач – Прохніцький Микола Миколайович

Концертмейстер – Соболева Ірина Іванівна

Облещук Андрій – студент 2-го курсу Тернопільського музичного коледжу імені Соломії Крушельницької, м. Тернопіль.

Викладач – Рудзінський Михайло Степанович

Концертмейстер – Даньків Юлія Петрівна

III місце

Судомир Олесь – студент 2-го курсу Тернопільського музичного коледжу імені Соломії Крушельницької, м. Тернопіль.

Викладач – Рудзінський Михайло Степанович

Концертмейстер – Даньків Юлія Петрівна

Семенчук Олександр – студент 2-го курсу Рівненського музичного училища Рівненського державного гуманітарного університету, м. Рівне.

Викладач – Дем’янюк Олександр Миколайович

Концертмейстер – Свірська Людмила Леонідівна

Клюєв Єгор – студент 1-го курсу Хмельницького музичного коледжу імені В.І. Заремби, м. Хмельницький.

Викладач – Прохніцький Микола Миколайович

Концертмейстер – Соболева Ірина Іванівна

II місце

Лаврова Саманта – студентка 3-го курсу Хмельницького музичного коледжу ім. В.І. Заремби, м. Хмельницький.

Викладач – Прохніцький Микола Миколайович

Концертмейстер – Соболева Ірина Іванівна

Стецюк Владислав – студент 2-го курсу Волинського коледжу культури і мистецтв імені І.Ф. Стравінського, м. Луцьк, Волинська область

Викладач – Кучер Павло Станіславович

Концертмейстер – Бойко Наталія Володимирівна

Настюк Ярослав – студент 3-го курсу Тернопільського музичного коледжу імені Соломії Крушельницької, м. Тернопіль.

Викладач – Рудзінський Михайло Степанович

Концертмейстер – Даньків Юлія Петрівна

I місце

Яков’як Андрій – студент 4-го курсу Тернопільського музичного коледжу імені Соломії Крушельницької, м. Тернопіль.

Викладач – Рудзінський Михайло Степанович

Концертмейстер – Даньків Юлія Петрівна

Ансамблі

Молодша група

I місце

Ансамбль ударних інструментів Рівненської дитячої музичної школи № 1 імені М.В. Лисенка, м. Рівне.

У складі – П’яний Ілля (ксилофон), Брант Богдан (ксилофон), Омельчук Мартін (дзвіночки), Бондаренко Павло (ударні).

Керівник Бондаренко Павло Миколайович

Концертмейстери: Шавардак Олександр (фортепіано),
Кравчук Михайло (бас-гітара)

Середня група

ІІІ місце

Дует ксилофоністів «Резонатор» у складі Данилюка Андрія та Ромашка В'ячеслава Красилівської школи мистецтв м. Красилів, Хмельницька область.

Викладач Ткачук Анатолій Іванович

Концертмейстер Михальчук Ольга Олександрівна

ІІ місце

Ансамбль ударних інструментів Рівненської дитячої музичної школи № 2, м. Рівне.

У складі – Подганюк Соломія, Бондарчук Уляна, Ткач Богдана, Клим Даниїла, Давидюк Максим, Дмитрук Олексій, Бондарець Іван, Щербяк Макар, Кравченко Орест, Подганюк Василь, Стукало Олександр, Матящук Георгій, Пучков Артур, Колісниченко Даниїл.

Керівник Ковальчук Віталій Володимирович

Концертмейстер Кульчинський Сергій Ярославович

І місце

Ансамбль ударних інструментів Тербовлянської мистецької школи, м. Тербовля, Тернопільська область.

У складі - Трусь Віталій, Громадський Вадим, Рудик Максим

Керівник Сорожкевич Анатолій Володимирович

Концертмейстер Марчук Єлизавета Костянтинівна

Старша група

І місце

Ансамбль ударних інструментів Рівненського музичного училища РДГУ, м. Рівне.

У складі – Пасько Назар, Сисун Альона, Вакулук Сергій, Семенчук Олександр, Деєв Нікіта, Дем'янюк Олександр, Рисінський Олександр (контрабас), Жовнір Марта (вокал).

Керівник Дем'янюк Олександр Миколайович

Концертмейстер Свірська Людмила Леонідівна

22 квітня 2022 року у Рівному мав відбутись 3-й Всеукраїнський конкурс виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Л. Котлара, але підступний напад росії на Україну зробив це абсолютно неможливим. Організаційним комітетом конкурсу було прийнято рішення перенести конкурс і провести його після перемоги.

Висновки до другого розділу

Узагальнюючи матеріали першого розділу магістерського дослідження, можемо зробити наступні висновки.

Як відомо, виконавство на ударних інструментах лишається найменш дослідженим у мистецтвознавстві, незважаючи на той факт, що саме ударні інструменти є найдавнішим артефактом цивілізації. Об'єктивне та неупереджене відтворення реальної картини еволюції цього виду мистецтва можливе лише за умов всебічного вивчення в тому числі і його регіональних осередків.

У другому розділі магістерського дослідження здійснюється ґрунтовний аналіз діяльності Рівненської школи гри на ударних інструментах, вивчення передумов її становлення, розвитку та новаторських педагогічних тенденцій.

У науковій роботі представлені творчі портрети яскравих представників рівненської виконавської школи гри на ударних інструментах, аналізується їх виконавська, педагогічна діяльність, згадуються імена талановитих учнів та послідовників.

У другому розділі магістерського дослідження здійснений всебічний аналіз заснованого кафедрою духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ Всеукраїнського конкурсу виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Л. Котлара, доводиться його роль у розвитку виконавства гри на ударних інструментах не тільки Поліського краю, а й всієї України.

У роботі здійснений ґрунтовний аналіз складу організаційного комітету, журі конкурсу; конкурсні вимоги; представлені програми учасників творчого змагання, аналізуються підсумки Першого та Другого Всеукраїнського конкурсу виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Л. Котлара.

Виконане магістерське дослідження не вичерпує всіх аспектів визначеної проблеми. До перспективних напрямків подальшого наукового пошуку

відносяться питання розвитку школи гри на ударних інструментах в інших регіонах України.

Висновки

На тлі динамічних процесів у житті країни, музична освіта, як вагома і невід'ємна частина загальної освіти покликана стати рушійною силою в напрямку духовного оновлення суспільства, формування національної свідомості, стійкої мотивації до процесу навчання, розвитку творчого потенціалу особистості.

В останні роки спостерігається значний сплеск зацікавленості науковців та музикознавців питаннями дослідження історичних процесів розвитку національного музичного мистецтва загалом, і жанру духової музики зокрема.

Незважаючи на значні досягнення науковців-музикознавців в галузі духової музики і музичної педагогіки, накопичення значного масиву науково-дослідних праць, існує ще багато недосліджених тем, пов'язаних з розвитком та функціонуванням саме регіональних шкіл виконавства на духових та ударних інструментах.

Спираючись на численні історичні, мистецтвознавчі та музикознавчі наукові розробки, у першому розділі магістерського дослідження прослідковуються шляхи становлення та розвитку виконавства на духових та ударних інструментах в історичній ретроспективі.

У роботі доводиться, що ударні інструменти є одним із найдавніших артефактів світової цивілізації. Україна не є виключенням, адже прообраз ударних інструментів у вигляді набору кісток тварин, знайдених під час археологічних досліджень на території сучасної України, доводить існування давніх ударних інструментів ще з часів палеоліту.

Спираючись на наукові розробки в галузі мистецтвознавства, у роботі здійснено дослідження становлення та розвитку професійної виконавської школи гри на ударних інструментах, що надало право трактування цього феномену не тільки як художнього, але й як соціокультурного явища.

У першому розділі наукового дослідження визначені основні шляхи формування професійного виконавства на духових та ударних інструментах, проаналізовано основні професійні центри підготовки виконавців на ударних інструментах в Україні, надаються творчі портрети яскравих представників київської, львівської, харківської, одеської виконавських шкіл гри на ударних інструментах.

У першому розділі дослідження надається характеристика всіх видів ударних інструментів, прослідковується еволюція використання ударних інструментів у складі симфонічного, духового та естрадного оркестру. У роботі доводиться, що сучасний склад різноманітних виконавських колективів абсолютно неможливий без задіяння всього існуючого різноманітного спектру групи ударних інструментів.

У другому розділі магістерського дослідження здійснюється ґрунтовний аналіз діяльності Рівненської школи гри на ударних інструментах, вивчення передумов її становлення, розвитку та новаторських педагогічних тенденцій.

У науковій роботі представлені творчі портрети яскравих представників рівненської виконавської школи гри на ударних інструментах, аналізується їх виконавська, педагогічна діяльність, згадуються імена талановитих учнів та послідовників.

У другому розділі магістерського дослідження здійснений всебічний аналіз заснованого кафедрою духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ Всеукраїнського конкурсу виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Л. Котлара, доводиться його роль у розвитку виконавства гри на ударних інструментах не тільки Поліського краю, а й всієї України.

У роботі здійснений ґрунтовний аналіз складу організаційного комітету, журі конкурсу; конкурсні вимоги; представлені програми учасників творчого змагання, аналізуються підсумки Першого та Другого Всеукраїнського конкурсу виконавців (ансамблів) на ударних інструментах імені Л. Котлара.

Виконане магістерське дослідження не вичерпує всіх аспектів визначеної проблеми. До перспективних напрямків подальшого наукового пошуку відносяться питання розвитку школи гри на ударних інструментах в інших регіонах України.

Список використаних джерел

1. Андреева О. Ф. Ударні інструменти сучасного симфонічного оркестру. Київ : Музична Україна, 1985.
2. Апатський В. М., Вовк Р.А. Конкурси духовиків та їхнє значення для інструментального виконавства в Україні, Часопис Національної Музичної Академії України ім. П.І.Чайковського. Л-94 (5). -Київ, 2009. – С.203-207.
3. Богданов В. Історія музичного мистецтва України від найдавніших часів до поч. ХХ ст.: моногр, – Х.: Основа, 2007. – 395 с.
4. Богданов В. О. Кріпосні капели і оркестри в Україні (на прикладі Подільської й Чернігівської губерній), Вісник ХДАДМ. – Х., 2008. – № 14. – С. 14–20.
5. Богданов В.О. Історія духового музичного мистецтва України: моногр, – Х.: Основа, 2000. – 336 с.
6. Богданов В.О. Концертна практика сольо-ансамблевого і оркестрового виконавства на духових інструментах в Україні у другій половині ХVIII – першій половині ХІХ ст., Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті: зб. наук. пр. вузів худож. - буд. профілю України і Росії. – Х., 2006. – Вип. 4, 5, 6. – С. 95–99.
7. Богданов В.О. Предыстория духового музыкального искусства Украины, Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура. – Харків, 2007. – № 1, 2. – С. 11–20.
8. .Богданов В.О., Богданова Л.Д. Історія духового музичного мистецтва України: від найдавніших часів до початку ХХ ст.: В 2-х томах. - Т.1. -Х.: ФО-П Сілічева С.О.,2013. - 384 с.
9. .Богданов В.О, Богданова Л.Д. Історія духового музичного мистецтва України: від найдавніших часів до початку ХХ ст.: В 2-х томах. - Т.2. -Х.: ФО-П Сілічева С.О.,2013. - 348 с.

10. Вовк Р.А. Портрети корифеїв. Науково-популярне видання,– К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2013. -225 с.
11. Грубер Р.В. Музична культура стародавнього світу: Ленінградська державна консерваторія, Л: Музгиз, 1967. – 259 с.
12. Загайкевич М. Чесько-українські музичні зв'язки як фактор становлення української національної композиторської школи, Матеріали до українського мистецтвознавства. – К., 2003. – Вип. 2. – С.107–111.
13. Димченко С.С. Секрети педагогічної майстерності Людвіга Котлара (до 75-річчя від дня народження). Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск № 4 /Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2012. – С.52-57.
14. Димченко С.С. Історія та розвиток методик гри на ударних інструментах Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск № 13 /Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2021. – С.150-154.
15. Колодуб Л. Деякі думки щодо сучасного стану музики духової, Україна музична. – 1998. – С. 19–20.
16. Круль П. Ф. Історичні критерії національного духового інструментального мистецтва в Україні XVIII ст., Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Музичне виконавство. –К., 2000. – Вип. 8 – С. 154–163.
17. Круль П. Ф. Національне духове інструментальне мистецтво українського народу: Малодосліджені сторінки історії, Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського; [відп. ред. Ляшенко І.Ф.]. – К., 2000. – 324 с.
18. Круль П.Ф. Духовий інструментарій в історії музичної культури України: підручник для вищих музичних закладів IV рівня акредитації, Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2013. -2019 с.

19. Круль П.Ф. Питання походження національного духового інструментарію в контексті музичної україністики /Національна музична акад. України ім. П.І. Чайковського. Науковий вісник. – К., 2000. – Вип. 14. – С. 88–97.
20. Круль П.Ф. Розвиток національного духового інструментального мистецтва кінця XVIII – початку XIX століть / Історія в школі. – К.: Вид-во «Етносфера», 2000. – № 1. – С. 37–40.
21. Круль П. Ф. Генезис духового та ударного інструментального виконавства України: дис... д-ра мистецтвознавства. Київ, 2001. 449 с.
22. Мазепа Л. Шлях до музичної академії у Львові / Лешек Мазепа // Наукове видання у двох томах. – Л. Сполом, 2003. – Ч.1.287 с.
23. Мазепа Л. Шлях до музичної академії у Львові Наукове видання у двох томах. – Л. Сполом, 2003. – Ч.2 199с.
24. Мисько А.А. Ударні інструменти в культурно-мистецькому житті Рівненщини. Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск № 11 /Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2019. С. 92-96.
25. Муха А. І. Композитори України та української діаспори: довідник – К.: Музична Україна, 2004. – 351 с.
26. Олійник Д. Б. Формування та промислове виробництво чотирирядних ксилофонів у другій половині XIX-XX століття. Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск № 8 /Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2016. – С.92-97.
27. Олійник Д. Б. Ксилофон у просторі музичної культури Європи (VIII ст. до н. е. – початок XXI ст.) : дис. на здоб. наук. ступ. канд. мистецтвозн. Львів, 2016. 337 с. 4

28. Посвалюк В.Т., Посвалюк К.В. Історія кафедри духових і ударних інструментів НМАУ ім. П.І. Чайковського у фотографіях. – К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2010. - 224 с.
29. Пастушок Т. В. Розвиток саксофонової школи в Україні / Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск №7 / Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2015. -200 с.
30. Рівненському музичному училищу РДГУ 60 років: мистецький літопис /ред.-упоряд. Б. Й. Столярчук. – Рівне: о. Зень, 2016. – 848 с.
31. Романовський В. Особливості формування української національної школи гри на духових та ударних інструментах //Молодий вчений. – 2017, №11. – С. 637-640.
32. Рудчук Ю. Духова музика України XVIII-XIX століттях: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня. канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Ю. Рудчук. – К., 2001. – 28 с.
33. Рудчук Ю. А. Духова музика в Україні (XVIII-XIX ст.), – К., 2006. – 228 с. – ISBN 5-12-004237-6.
34. Салик Л. Традиция европейской духовой музыки как достояние отечественного творчества, Восток–Запад: культура и цивилизация. – Одесса, 2004. – С. 233–234.
35. Сверлюк Я. В. З історії розвитку духової музики на Волинському Поліссі, Поліссезнавство: наукові фольклорно-етнологічні та мистецтвознавчі студії. – Рівне: Волинські обереги, 2001. – С. 96–100.
36. Сорок років факультету музичного мистецтва РДГУ. Енциклопедичний довідник /ред.-упоряд. Димченко С.С. – Рівне: Овід, 2011. – 352 с.
37. Сторінки історії Львівської Національної музичної академії імені М.В. Лисенка. Науково-популярне видання. - Львів: Сполом, 2008. -209 с.

38. Столярчук Б. Й. Рівненській дитячій музичній школі №1 ім. М.В. Лисенка – 70 (1939 – 2009). Біографічно-бібліографічний довідник. – Рівне: видавець Олег Зень, 2009. -196 с.
39. Столярчук Б. Й. Рівненському музичному училищу РДГУ 60 років: мистецький літопис /ред.-упоряд. Б.Й. Столярчук. – Рівне: о. Зень, 2016. – 848 с.
40. Столярчук.Б.Й. Лауреати мистецької премії імені Г.Жуковського – Рівне: О. Зень, 2018. – 100 с.
41. Терлецький М.М. Історія розвитку духового оркестру: навчальний посібник, -Рівне, 2006. -156
42. Ткачук Б. Пріоритетні тенденції виконавства на ідіофонах на межі ХХ–ХХІ століття, Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 31, том 1, 2020.
43. Цюлюпа С.Д. Історія кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного гуманітарного університету: минуле і сучасне. Навчальний посібник. -Рівне: видавець О. Зень, 2012. -240с.
44. Цюлюпа С.Д. Асоціація діячів духової музики в мистецькому житті Рівненщини: Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск №9 /Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2017. -214 с.
45. Цюлюпа С. Д. Духові оркестри України на межі ХХ-ХХІ ст., Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск №3 /Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2008. -147 с.
46. Цюлюпа С.Д. Виконавські конкурси як фактор формування української школи духового виконавства, Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск №3 /Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2008. -147 с.

47. Шреєр - Ткаченко О. Я. Історія української музики: в 2 ч. Ч. 1. Розвиток української музичної культури від найдавніших часів до середини ХІХ ст. – К.: Музична Україна, 1980. – 196 с.
48. Шамаєва К.І. Музична освіта в Україні у першій половині ХІХ ст навч.пос.- Київ, 1996. -112с.
49. Щуров А.Я. Історія еволюції ударних інструментів у складі симфонічного оркестру / А.Я. Щуров. – Львів: Сполом, 2004, 268 с.
50. Юцевич Є. Музичні інструменти, - К.: Держ.видавн. образотворчого мист. і муз. літ. 1998.-218с.

ДОДАТКИ



**Духовий оркестр Рівненського музичного училища
Керівник та диригент Л. Котлар**

Додаток Б



Старший викладач кафедри духових та ударних інструментів ІМ РДГУ С.С. Димченко за литаврами в духовому оркестрі кафедри, м. Рівне, 2019 р.

Додаток В



Журі ІІ Всеукраїнського конкурсу імені В'ячеслава Старченка в номінації ударні інструменти: зліва направо О.М. Дем'янюк (м. Рівне), В.І. Колокольніков (м. Київ), Б.М. Олійник (м. Львів), М.С. Рудзінський (м. Тернопіль), 2006р. РДГУ, м. Рівне



Журі 2-го Всеукраїнського конкурсу камерних ансамблів духових та ударних інструментів імені Франца та Карла Допплерів, м. Львів, 2018 р. Зліва направо: Петро Гундер, Роман Вовк, Андрій Карп'як – голова журі, Степан Цюлюпа, Борис Олійник